

SÖKAREN

NR 9

1978

PRIS 7:00 inkl. moms



Sker en smyghinduisering av västerlänningar genom TM?

Genom Transcendental Meditation leds en del människor in i en vedisk tankevärld i stället för en kristen, klagar en grupp kristna apologeter – och att "hinduisera" intet ont anande västerlänningar är enligt deras

mening något mycket fult och klandervärt. På sidorna 2–4 försöker vi förklara vad TM är och inte är. – På bilden Maharishi Mahesh Yogi framför ett porträtt av sin lärare Guru Dev.

Blir TM-meditatörer "hinduiserade"?

Nej, men TM har en idébakgrund hämtad från Veda-skrifterna. Den meditatör som så vill, kan studera, och tillägna sig, de vediska tankarna.

Från kristet håll har ibland sagts att Transcendental Meditation, TM, inte bara är en teknik som hjälper folk att stressa av, utan att TM egentligen är en hinduistisk religiös rörelse – fastän detta döljs för västerlänningar, bland annat genom ett vetenskapligt språk och hänvisningar till vetenskapliga undersökningar, som läggs som "en dimridå över TM:s religiösa och filosofiska innehåll" (cit från en uppsats av teol stud Vagn Folkerman i häftet "Ny-religiöse bevægelser", som getts ut av Kirketjenesten i Danmark). Den som går in i TM-rörelsen och tillägnar sig rörelsens hinduistiska tankar blir, har det påståtts, utan att veta om det, "hinduiserad", dvs han kommer att tolka verkligheten inte i kristna termer utan i hinduistiska. TM-rörelsen lurar in västerlänningar i ett hinduistiskt tankesystem, anser några kritiker, exempelvis nämnde Folkerman, vilken skriver att TM:s vetenskapliga uttrycksformer "skall sockra det hinduistiska pillret, så att det utannämnavärda svårigheter kan sväljas av naiva västerlänningar".

Hur förhåller det sig nu med detta? Sker en smyghinduisering av västerlänningar genom TM? Och vad innebär "hinduisering" i så fall?

Sanningen är att TM har en idébakgrund hämtad från Vedanta. Veda är den gemensamma grunden för bland annat hinduism, buddhism samt många filosofiska riktningar och meditationstekniker. Maharishi Mahesh Yogi är själv hindu, och i en del av sina (tidigare) skrifter lägger han ut en vedantisk religiös filosofi. Inom TM-rörelsen förekommer, vid sidan av vetenskapliga termer, vediska begrepp som atman (världssjälens i dig själv), brahman (världssjälens i allt), samadhi (individens upplevelse av enhet med allt), karma (en andlig lag om orsak och verkan), samsara (återfödelse), maya (världen, den

föränderliga, som illusion). En TM-lärare kan säga att man genom meditation kan få uppleva enhet med brahman, den opersonliga, universella existensen, vilket av hinduer kallas samadhi. Men i stället för de religiösa begreppen brahman och atman använder TM-rörelsen *numer* oftast de religiöst neutrala termerna "kreativ intelligens", som beteckning på det som verkar i allt, och "tankens källa" för vår inre, universella grund.

TM-rörelsen har alltså, liksom hinduismen, tanken att det djupaste i människan är identiskt med världssjälens, den "kreativa intelligensen", och att man genom meditation kan uppleva denna identitet.

Det är inte svårt att förstå varför det finns kristna som kländrar dessa tankar om verkligheten och varnar för dem: de låter sig inte så lätt förenas med kristen tro på frälsning genom Jesu offerdöd på korset; andlig pånyttfödelse och självförverkligande genom meditation får Jesu frälsargärning att framstå som överflödigt – det är ju enligt kristen tolkning Jesus som borttager världens synd, inte meditation...

Men det skall sägas att TM-tekniken kan användas av alla, kristna, hinduer, muslimer, irreligiösa osv. Initieringskursen avser att lära ut den speciella meditationstekniken i TM-programmet och omfattar ingen filosofi. Det är inte nödvändigt att studera eller omfatta någon speciell filosofi eller religion för att tillämpa tekniken. En kristen meditatör kan mycket väl anse att han utövar "kristen TM", liksom kristet troende som mediterar enligt zen-metoden talar om kristen zen-meditation. Den som är förankrad i en kristen tro har alla möjligheter att förena den med TM-meditation. Ingenting i TM-tekniken strider mot kristen tro. I själva verket, sägs det, har många troende funnit att TM för-

djupat deras kristna tro och gjort den innerligare.

Ingen meditatör tvingas eller övertalas att intressera sig för den filosofiska sidan av TM. Man kan hålla sig till tekniken enbart – vilket också de allra flesta torde göra. Men den som vill ta del av TM:s filosofi, finner att den rör sig med många ord och begrepp som hör hemma inom vedantafilosofin.

För många sökare som med sin tanke vill tränga in i jagets och verklighetens djupaste natur, förstå själen och dess relation till universum, kan kristen metafysik framstå som otillräcklig och i stället vedantiska idéer ge en alternativ världsbild. Begrepp som atman, brahman, maya osv kan bli aktuella – fastän dessa tankar också kan formuleras i mer vetenskapliga termer.

Den som inte är evigt rotad i en snäv, dogmatiskt kristen föreställningsvärld kan knappast se något galet i att en sökande människa intresserar sig för, och eventuellt accepterar, vedantiska idéer om verkligheten. De vedantiska tankarna kan vara berikande för en andligt inriktad människa. Många anser att man där finner en ytterst subtil världsförklaring som till sin filosofiska kvalitet står ojämförligt mycket högre än diffusa föreställningar om frälsning, paradiset, en gudomlig Fader och Son.

Enligt vedanta är brahman (världssjälens i allt) till sitt väsen identisk med atman (världssjälens i dig själv). Brahman-atman är den absoluta, oföränderliga verkligheten, ett evigt, universellt vara, medan sinnevärlden, maya, är den föränderliga illusion som vi vanligen uppfattar som verkligheten.

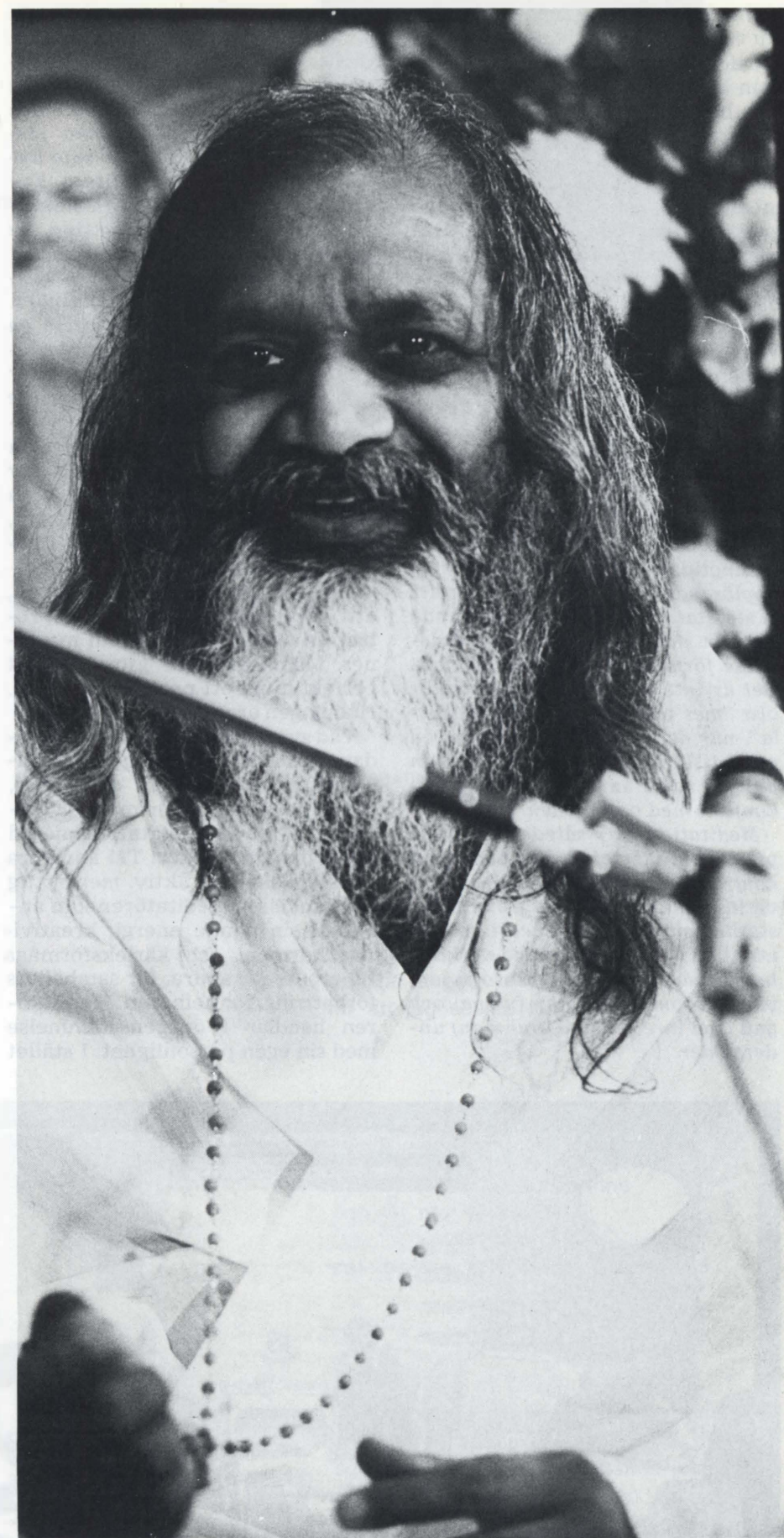
Vagn Folkerman påstår att TM i verkligheten är en hinduistisk förlösningsreligion, där målet är att befria människan från de upprepade återfödelserna till denna världen. Ja, det är riktigt att en hinduis-

tiskt orienterad person kan uppfatta TM så. Maharishi själv säger att meditatören, som nått det andliga målet, samadhi, inser sin enhet med det universella och därigenom blir befriad från att identifiera sig med det illusoriska individuella jaget: han förstår att han är identisk med brahman-atman, och därmed blir han fri från de personliga önskingar som enligt hinduistisk tro leder till ständig återfödelse.

TM kan alltså vara en metod för en person med en hinduistisk trosram att uppnå samadhi och befrielse från samsaras hjul. Men samtidigt finns TM-tekniken som något helt fristående från hinduismen och kan användas av vem som helst. Den hinduistiska tolkningen följer inte med TM som en skugga, utan kan helt negligeras av den som så önskar. TM-tekniken är alltså i sig själv en religiöst fristående metod för självförverkligande och andlig pånyttfödelse.

Initieringsceremonin har en vedisk innebörd. Läraren offrar symboliskt i vördnad till gurun, Guru Dev, och en vedisk ritual reciteras på sanskrit. Vid ceremonin har man med sig blommor, frukt och en ren, vit näsduk, vilket har symboliskt värde. En västerlänning uppfattar i allmänhet ceremonin som "vacker", men den binder honom inte till hinduistiska eller andra religiösa föreställningar.

TM-tekniken innebär en mental upprepning av ett ljud, ett mantra som inte sägs högt. Man tänker mantrat. Kristna kritiker har sagt att dessa mantra utgörs av namn på hinduistiska gudar eller av förkortningar av sådana namn. TM-rörelsen svarar att det inte rör sig om indiska gudanamn. Det är religiöst och associationsmässigt neutrala "ljud", vilkas upprepande i sinnet ger en djup vila och har välgörande verkningar. Men rörelsen upplyser inte om vilka mantra som finns, eller hur många – den initierade får endast veta sitt eget mantra, och det skall han inte yppa för någon annan. Endast genom en ganska dyr initiering – 150 – 475 kronor – kan man få sitt mantra och informationer om tekniken. Varför denna hemlighetsfullhet? Vore det inte bättre att skriva och tala så mycket som möjligt om tekniken, så att den vinner största möjliga spridning – om den nu är så bra som det påstås? Svaret från rörelsen är dels att tekniken är individuellt anpassad och således inte kan läras i grupp eller ur en bok, och dels att Maharishi vill bevara teknikens ursprungliga renhet genom att på detta sätt ha



Maharishi Mahesh Yogi är en indier och hindu som i nära två decennier har lärt västerlänningar en österländsk mantrameditationsmetod. Han är omstridd men också framgångsrik. Stor entusiasm finns bland TM-meditatörer – och oro i vissa kristna grupper, där man ser kristet synsätt hotat av hinduisk djupmeditation.

kontroll över rörelsens utveckling. Nu vet alla som lär sig denna metod att den är äkta, så som Maharishi från början har lärt ut den, och så som han själv har fått lära den av sin lärare Guru Dev.

Det finns kristna kritiker som menar att det kan vara farligt att meditera enligt TM-metoden och ge skador på personligheten. Det sägs att genom meditationen kan bland annat svåra psykiska problem komma upp i dagen, där de kan vara besvärliga att hantera. Vagn Folkerman påstår att "typiskt för långtidsmediterande är tillstånd av paranoia och känslan av att vara förföljd av andar". Men psykiatrin och meditatörernas erfarenheter ger inget stöd för ett sådant påstående.

En del av Folkermans kritik i övrigt kan sammanfattas som följer:

Långtidsmeditation är identitetsupplösande. Man löper stor risk att få meditationsneuros, dvs bristande kontakt med omvärlden och bristande förmåga att fungera socialt. Det är inte positivt att människor blir "mer toleranta och kärleksfulla", när det faktiskt rör sig om en psykotiskt präglad verkan, där man undgår varje sammanstötning och konflikt med omvärlden.

Meditation blir således en eskapism, konfliktstoff bearbetas inte i konfrontation med andra. Den yttre verkligheten blir en a-historisk storhet, eftersom den mediterandes inre blir den dominerande verkligheten, något som TM-filosofin om världen som en illusion (maya) och gud i det inre (atman-brahman) understöder.

Rörelsens hållning är: har du problem, så sätt dig bara ned och meditera, ta det bara lugnt, bekymra dig inte... Så TM-meditation verkar passiviserande, problemen klaras med individualistiska lösningar – det är individen som anpassar sig genom att meditera. Enligt sin reklam kan TM göra människorna anpassade och effektiva. De blir toleranta och lätta att ha att göra med, inte aggressiva och mister benägenheten att dominera. TM-meditationen skapar alltså en passiv människa, som inte protesterar mot den omgivning hon befinner sig i. Problemlösningarna finns inte i protest, organisation och motstånd mot orimliga och orättfärdiga förhållanden, utan lösningarna sker när den isolerade individen utan politisk medvetenhet sätter sig ner, mediterar och anpassar sig till rådande förhållanden.

TM avser, anser Vagn Folkerman, att göra människorna lika problemfria och effektiva som maskiner. Människan blir gjord till ett perfekt hjul i ett perfekt samhälle. Hållningen är: opium för folket.

Vad svarar TM-rörelsen på en sådan kritik? Är det en apolitisk anpassningsideologi man har? Nej, det är det inte, svarar man. Tvärtom, TM är en meditationsmetod för aktiva människor. TM kan göra en människa mer aktiv, mer nyttig för samhället. Meditatören kan använda sin ökade energi, kreativitet, harmoni och kärleksförmåga till arbete för andra, för samhällets förbättring, för helheten. Meditatören handlar i överensstämmelse med sin egen personlighet. I stället

för att verka identitetsupplösande ger TM meditatören en starkare känsla av sin egen personlighets värde och resurser och en önskan att göra något med sitt liv. Hans personliga karaktärsdrag accentueras på ett positivt sätt.

Göran Ekvall, professor i tillämpad psykologi, säger: "Seriösa psykologiska undersökningar visar att människor som använder TM får bättre självförtroende och ökad självständighet, är mindre ängsliga och mer spontana. TM förändrar alltså människor i riktning mot den personlighet som utmärker den kreativa, nyskapande människan."

*

Tyvär visat man ibland på kristet håll, liksom studenten Vagn Folkerman, en önskan att bara samla ihop allt negativt man kan observera eller tänka ut om nyreligiösa och liknande rörelser, bland annat TM. Då visas ingen strävan till förståelse eller kunskap, utan blott en vilja att nedvärdera, klandra och varna för det som är icke-kristet – ofta utan sakligt underlag för påståendena. Man vill inte nämna något om det positiva med dessa nya rörelser, utan attityden är: bara kritik för att avskräcka och för att "rädda" människor över till kristendomen. En sådan ovederhäftig polemik kan kallas att bära falskt vittnesbörd.

Anm. Artikeln är sammanställd i samarbete med en ledande representant för TM-rörelsen. Men jag ensam svarar för den publicerade versionen i alla dess enskildheter.

SM



Inte minst yngre människor söker sig ofta till TM. Här kursdeltagare och lärare.

DIKTER

Av Maria Lassmo

Ur samlingen "I ett förvirrat ögonblick"
Författarförlaget 1978

jag skulle vilja hejda någon
och fråga:
vem är du? vart går du?
var är den stora Festen?

du gick till dina vänner
de hade inte tid

du gick till det sociala
du fick några tior

du gick till psykiatern
han hade det så svårt själv

du gick till prästen
han sa att gud ser dej

du frågade gud
han teg allsmäktigt

nu när jag sett den kyliga
halvdödens slingar
dropp och maskiner
förstår jag att utanför det här
måste allt annat te sej
värt att beaktas
och synas som möjlighet

varje stund på dygnet
slipper jag en sorg:
någon annans vän blir kvar i havet
ett jordskalv störtar
någon annans hus
någon annans land föröds
av bomber och napalm
en okänd syster plågas för att ge liv
någon annans liv är slut

men av alla undkomna sorger
når mej ändå
stråk av ångest från alla jordens hörn
ett sotsvart moln förmörkar
haggens ljuva valv
i glädjens tid omkring mig



vid sexton
hade jag genomskådat allt
och var trött
av allt jag visste

vid trettioåtta
har jag inte ens
sett genom mej själv
och får ångest
för att jag så lite förstår

när du nästa gång låter mej födas
ge mej en hårdare hud
ett mjukare sinne
och låt mej få starta
från den insikt
det tog mej tolv liv att nå

jag är
den hungriga skatan med avklippt ben
jag är den spanska tjuren
som kräks sitt blod i massans jubel
jag är kattungen i soppåsen
jag är apan med sönderfrätta ögon
i försökslaboratoriet
jag är
gråsparven som fryser ihjäl i natt

Du
bryr du dej inte längre ...?

Sathya Sai Baba:

Mitt liv är mitt budskap . . .

Helande aska som strömmar från Sai Babas händer.
En blomma som förvandlas till ett smycke.
Föremål av olika slag som skapas ur tomma intet.
Det är mina "visitkort", säger Sai Baba.
Jag ger människorna vad de önskar, för att de ska önska vad jag har kommit för att ge . . .

Fragment ur liv och budskap noterade av Gerry Nilsson

Sathyanarayana Raju, 14 år, studerande i fjärde klassen vid Uravakonda Högskola, kastade sin skolväska en kväll och förklarade:

– Mina vänner väntar på mig. Jag har ett arbete att utföra. Jag tillhör inte er längre. Jag är Sai Baba . . .

Den goda nyheten spreds:

– Sai Baba från Shirdi har kommit tillbaka som han lovat!

"Sai Baba från Shirdi" (i mitten) lovade att komma tillbaka i en ny kropp, när han dog 1918, åttio år gammal.

Var han Sathya Sai Babas föregående inkarnation?



Stora skaror pilgrimer på väg till Shirdi vände istället mot den lilla isolerade byn Puttaparti, där 14-åringen bodde. Lemlästade, sjuka, nödställda och förtvivlade kom i hundratal från när och fjärran. Pojken tröstade, botade och visade stor medkänsla för de olyckliga. Fattiga och rika tog han emot på samma sätt. Han demonstrerade sina paranormala krafter i syfte att hjälpa och undervisa. För Sathyanarayana Raju var skolan definitivt slut. Nu kom istället lärare, filosofer och vetenskapsmän i strömmen av pilgrimer för att lyssna till honom. Från och med nu var han känd som Sathya Sai Baba!

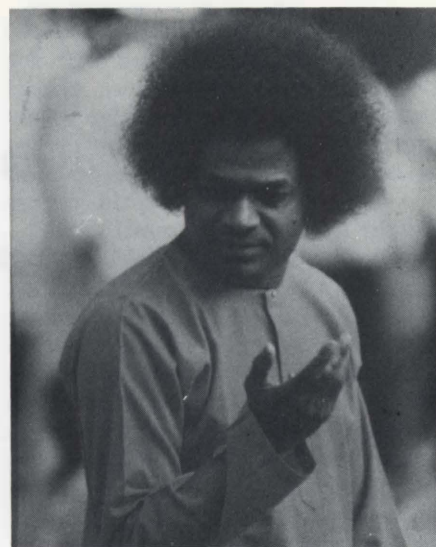
Sathyanarayana Raju föddes den 23 november 1926. Märkliga saker hade inträffat kring hans födelse. Och snart upptäckte föräldrarna hans övernaturliga begåvning. Lekkamraterna kallade honom "Guru" (vishetslärare). Han hjälpte dem alltid tillrätta och tröstade dem. Och han var mycket generös – ur tomma väskor plockade han upp pennor, radergummin, leksaker, sötsaker och frukt och gav åt dem.

De paranormala fenomenen ökade i omfattning när han började skolan. Där fick han smeknamnet "Brahmajnani". Det betyder "Den som har en visdom, som uppenbarar Den Inre Verkligheten".

Vilket namn på en 6-åring!

"Sai Baba från Shirdi – min föregående kropp"

Månaderna innan han, som 14-åring, deklarerat att hans riktiga namn var Sai Baba, upplevde föräldrarna som förbryllande. Han kunde ibland plötsligt citera långa



stycken på sanskrit – något som låg helt utanför den undervisning han fått. Ibland höll han föreläsningar i högsta vedantafilosofi eller beskrev pilgrimsfärder till avlägsna platser, där han under sitt liv som Sathyanarayana Raju aldrig varit. Han talade om sig själv som "Sai Baba" och om Sai Baba från Shirdi som "min föregående kropp".

Sai Baba från Shirdi var en av de märkligaste av Indiens många berömda andliga lärare. Han var känd för att kunna utföra otroliga mirakler. Och han var respekterad för sin sällsamma visdom. Hans hängivna anhängare betraktade honom som helgon, när han dog 1918, åttio år gammal.

Underverk i vår tid

Sedan 1940 har människor från hela världen lyssnat till Sathya Sai Baba och bevittnat många "under". Det är fenomen, som sträcker sig över ett mycket brett register: klärvoajans, helbräddagörelse på avstånd eller genom beröring, materialisation av föremål, förvandling av ett föremål till ett annat – och mycket mera!

I Sökaren, nr 5, 1977, beskrevs några sådana oförklarliga händelser i en rapport av Erlendur Haraldsson från Islands universitet och Karlis Osis från American Society for Psychical Research i New York. Som sanningssökande forskare konstaterade de bara, att paranormala fenomen faktiskt inträffade under deras besök hos Sai Baba. Några slutsatser eller personliga bedömningar, som gick längre än till fenomenen, fanns dock inte i rapporten.

Sai Baba bagatelliserar gärna fenomenen och kallar dem "mina vi-

sitkort".

– Jag ger människorna vad de önskar, för att de ska önska vad jag har kommit för att ge.

Varje "mirakel" har, så att säga, en andlig tråd, en djupare innebörd, som är viktigare att fundera över än miraklet i sig självt.

Den som accepterar miraklen som Sai Babas "visitkort" och sedan försöker få grepp om hans personlighet och andliga dimensioner, får lätt samma känsla av ogripbar oändlighet, som Howard Murphet ger uttryck för i sin bok "Sai Baba, Man of Miracles":

– Att skriva en bok om honom är som att försöka få in universum i ett litet rum.

Boken är fylld av exempel på mirakler i, till synes, obegränsade variationer, och på omslaget konstateras att Sai Babas förmåga innefattar "alla sorter av ESP och PK som den psykiska forskningen känner till, och ännu mera" och att "jämsides med Kristus-liknande krafter följer Kristus-liknande kärlek, medkänsla och den kunskap om Gud, som öppnar dörren till en ny syn på livet".

Mitt liv är mitt budskap

Sathya Sai Babas hela liv tycks vara ett mirakel. Enorma åhörarmassor samlas idag till hans föreläsningar eller andra framträdanden. Publikiffror upp emot ett hundra tusen nämns ibland. Det skulle bli en bra kollekt, om Sai Baba ville ha pengar. Men han tar aldrig emot finansiellt stöd från någon! Däremot ger han materiell och andlig hjälp till de behövande, som kommer i en konstant ström. Enbart detta måste göra honom unik. Han ger och ger och är aldrig utan.

Många betraktar Sai Baba som Avatar – en gudsinkarnation. En ny Krishna. En modern Kristus. När Arnold Schulman, som skrivit boken "Baba", tog upp detta ämne vid en intervju, fick han det här svaret:

– Om jag kommit som Naryana med fyra armar, skulle de ha satt mig i en cirkus och tagit betalt för att visa mig för folk. Om jag kommit som en vanlig människa, vem skulle då ha lyssnat på mig? Så, jag var tvungen att komma i den här mänskliga gestalten, fast med mer än vanlig mänsklig kraft och visdom.

Men Sai Baba har också förklarat mysteriet med Avatar-begreppet på det här sättet:

– Var och en av er är en Avatar. Du är den Gudomlige, innesluten liksom jag i människans kött och

Ett av de många "miraklen" är helbräddagörande vibhuti (helig aska), som materialiseras ur Sai Babas tomma händer. Men även på stora avstånd kan vibhuti plötsligt bildas! Som här, under glaset till ett foto på Sathya Sai Baba. Vibhuti kan förekomma i olika finhetsgrader och i många olika färger. Det kan smaka på många sätt. Från sött till beskt. Och doften kan variera från rosor till kamfer och jod.



ben. Du är bara inte medveten om detta . . .

Till de andliga sökare, som vill ha Babas visdom koncentrerad i ett budskap, säger han:

– Många av er ber om ett budskap från mig. Nåväl, mitt liv är mitt budskap. Och ni håller er till mitt budskap, om ni lever så, att era liv vittnar om förnöjsamhet, frimodighet, förtröstan och uppriktig iver att hjälpa dem som lider.

Bakom varje handling, antingen Sai Baba materialiserar helbräddagörande vibhuti (helig aska) eller gör något annat, som till synes upphäver naturlagarna, finns hela tiden det väsentliga: Undervisningen om Den Inre Verkligheten. Kunskapen om Atman (som kan över sättas med ande). Det oförstörbara jaget. Gnistan av Gud i alla levande varelser. Människan är inte kroppen och får aldrig identifiera sig med kroppen, som bara är en tillfällig klädnad. Sai Baba betonar ofta denna fundamentala sanning:

– Din verklighet är Atman, en våg av Paramatman (Gud). Det främsta syftet med människans existens är att hon blir medveten om denna verklighet, denna relation mellan vågen och havet.

– Atman kan inte huggas itu med svärd, inte brännas av eld, inte

dränkas i vatten, inte torkas ut av vinden. Atman har inga gränser. Dess medelpunkt är i kroppen, men periferin finns ingenstans.

– Om du inser det riktiga i denna uppfattning om Atman, blir du Gud själv. Var och en blir Gud, när den separata, individuella själen smälter samman i Den Universella Atmans ocean. Denna grundsats om Atman är förutsättningen för kärlek och broderskap mellan människor oberoende av samhällsställning, ras och religion.

Sai Baba använder en liknelse:

– Elektriciteten ger ljus åt glödlampor i många färger, former, storlekar och ljusstyrkor. Verkligheten bakom glödlamporna är strömmen som flödar genom dem. Atman kan liknas vid den elektriska strömmen. Människorna är olika uttryck för denna enda ström.

Om sin livsuppgift säger Baba så här:

– Jag har kommit för att tända kärlekens lampa i era hjärtan och att se till att den lyser dag efter dag med ökat sken. Jag har inte kommit för att tala på någon särskild religions vägnar. Jag har inte kommit för att göra reklam för någon sekt eller trosbekännelse eller sak. Inte heller har jag kommit för att samla anhängare för någon doktrin. Jag

har inga planer på att dra till mig lärjungar eller dyrkare i min fålla eller någon annan fålla. Jag har kommit för att berätta för er om denna universella, unitariska tro, denna grundsats om Atman, denna kärlekens väg, denna skyldighet att älska sin nästa.

– Var övertygad om att alla hjärtan drivs av en och samma Gud. Att alla trosbekännelser är arar en och samma Gud. Att alla namn på alla språk, och alla gestalter människor kan föreställa sig, betecknar en och samma Gud. Han dyrkas bäst genom kärlek. Odlad denna Eka-bhava (inställning av Enhet) mellan människor av alla trosbekännelser över hela världen. Detta är det kärleksbudskap jag ger er.

Och Sai Baba varnar för en förestelning, dogmatisk religiositet:

– Det är bra att vara född i en kyrka. Men det är inte bra att dö i den! Väx vidare och rädda dig från begränsningarna, reglerna och doktrinerna, som stänger in din tankefrihet; ceremonierna och riterna, som tvingar in dig inom trånga skrankor. Fortsätt till den punkt där kyrkor inte betyder något – där alla vägar slutar, där alla vägar börjar.

Sai Babas andliga undervisning är inte ny. Det är främst den forntida Veda-litteraturen, Upanishaderna, Bhagavadgita (Den Högstes Sång) m fl, som han refererar till och gör levande på ett klart och enkelt vardagsspråk. Samtidigt betonar han att alla andliga skrifter kan liknas vid "kartor och resehandböcker".

– Att titta på en karta eller bläddra i en resehandbok kan inte ge dig samma tjusning som en verklig resa och inte heller en bråkdel av den kunskap och glädje som du får av ett besök i det verkliga landet, säger han.

Så världens stora andliga skrifter är inte mer än resehandböcker, som bara tar oss med så långt som det skrivna ordet förmår. Men Sai Baba tillägger:

– Du behöver faktiskt inte läsa några skrifter alls. Varken Gita eller Upanishaderna. Du kommer att höra en "Gita" (Gudomlig Sång) gjord speciellt för dig, om du bara ropar till Den Högste i ditt eget hjärta.

Den verkliga kunskapen måste komma från vår egen inre upplevelse. Vi måste själva resa till landet som ligger inom oss.

Vägen dit heter Bhakti Marga – hängivenhetens väg. Och de nyckelord Sai Baba ger oss på vägen är "Sathya, Dharma, Santhi och Pre-

ma" – sanning, rättfärdighet, frid och kärlek.

Prasanthi Nilayam – den högsta fridens ashram

Att alla religioner bara är olika vägar till en och samma Gud framgår klart av symbolen för Sai Babas ashram – en stiliserad lotusblomma omgiven av de stora religionernas heliga tecken.



Prasanthi Nilayam (Den Högsta Fridens Boning) i hembyn Puttaparti, har blivit ett stort vallfärds-mål för andliga sökare av alla kategorier från hela världen.

Här finns Sri Sathya Sai Education and Publication Foundation, som bl a ger ut böcker och tidskrifter. Sai Babas föredrag och skrifter finns i åtskilliga volymer på såväl originalspråket telugu som på engelska och de viktigaste indiska språken. Månadstidningen "Sanat-hana Sarathi" ges ut på elva språk.

Ett omfattande program för skolundervisning håller på att genomföras. "Sri Sathya Sai Arts and Science Colleges" finns redan på några orter. Målsättningen är att etablera åtminstone ett college i varje delstat i Indien.

En mycket viktig del av Sathya Sai-organisationen är de olika grupper, som deltar i humanitärt arbete av skiftande slag.

Amerikansk andlighet

En amerikansk gallupundersökning – intervjuer i hemmen med 1 500 vuxna – som gjordes i januari i år, har visat att 5 miljoner (3 procent av befolkningen) sysslar med yoga, 3 miljoner (2 procent) med Transcendental meditation (TM) och 2 miljoner (1 procent) med österländsk religion.

29 miljoner (19 procent) deltar i bibelstudiegrupper, 9 miljoner (6 procent) håller på med inre eller andligt helande, 5 miljoner (3 procent) är med i tungotal och 3 miljo-

Hittills har Sathya Sai Baba endast varit verksam i Indien, frånsett ett besök i Afrika 1968. Men det är mycket möjligt att han, under de närmaste åren, kommer att besöka några av de Sathya Sai Centra som nu växer fram i Europa och Amerika.

Hur ska i så fall västvärldens publik och massmedia reagera för en så ovanlig andlig gestalt? Sai Babas "visitkort", miraklen, kommer säkert att uppmärksammas och analyseras.

Men budskapet?

Litteratur

Kasturi, N., Sai Babas biografi, *Sathyam, Shivam, Sundaram*. Del 1 – 3 New Delhi 1975.

Osborn, A., *The Incredible Sai Baba*. (Sai Baba från Shirdi) Rider and Company, London, 1972.

Murphet, H., *Sai Baba, Man of Miracles*. Frederick Muller, London, 1973.

Sandweiss, S.H., *Sai Baba, The Holy Man ... And The Psychiatrist*. Media Projects, Ripley, Woking, 1976.

Schulman, A., *Baba*. Macmillan, London, 1972.

Sri Sathya Sai Education and Publication Foundation, Prasanthi Nilayam, P.O., Anantapur Dist., (A.P.) 515134 India

Anm. Gerry Nilsson är bosatt i Nyköping och arbetar med reklam, information och sales promotion. Intresse: det allvarliga sökandet.

ner (2 procent) tillhör den romersk-katolska karismatiska healingrörelsen.

Den sedan länge etablerade andligheten överväger alltså fortfarande i Amerika över nyandligheten, men skillnaden håller nog på att minska.

De som sysslar med yoga, TM och österländsk religion är mest ungdomar med collegebakgrund, boende på öst- eller västkusten, säger Gallup.

Källa: Tidskriften New Age, maj 1978

Synkronicitet

"Meningsfulla sammanträffanden" har vi väl litet till mans varit med om. Är de uttryck för en betydelsefull men hittills okänd naturlag?

Den österrikiske biologen Paul Kammerer förde dagbok över märkliga, oförklarliga sammanträffanden. Det gjorde också den berömde Carl Gustav Jung. Kammerer har i en bok redovisat hundra exempel. Arthur Koestler berättar därom i sin bok "Slumpens rötter". Här ett litet exempel:

"Den 18 september 1916 läser min hustru i tidskriften *Die Kunst* medan hon sitter i professor dr J v H:s väntrum; några reproducerade tavlor av en målare vid namn Schwalbach gör ett starkt intryck på henne, och hon lägger namnet på minnet därför att hon gärna skulle vilja se originalen. I samma ögonblick öppnas dörren, och mottagnings-sköterskan ropar ut bland patienterna: 'Finns Frau Schwalbach här? Det är någon som vill tala med henne i telefon.'

Kammerer ansåg att sådana sammanträffande "är uttryck för en universell princip i naturen som verkar oberoende av något fysikaliskt orsakssammanhang" (Koestler).

Carl Gustav Jung var mycket intresserad av icke-kausala sammanhang i naturen, och med begreppet *synkronicitet* ville han förklara dem.

Jung hade observerat märkliga sammanträffanden av besläktade *inre* (psykiska) och *yttre* händelser, vilka inte hade något orsakssamband. Ofta citerad är följande tilldragelse: En ung kvinnlig patient berättade om en dröm hon haft i vilken hon fått en gyllene skarabé. När hon omtalade drömmen för Jung, kom en insekt och flög mot fönsterrutan. Jung öppnade fönstret och fångade insekten, när den flög in i rummet. Den visade sig vara den insekt som på de breddgraderna mest påminner om den gyllene skarabén, nämligen den vanliga skalbaggen *Cetonia aurata*, vilken tvärt emot sina vanor tydligt haft en instinkt att flyga in i ett

mörkt rum just i det ögonblicket.

Med den händelsen har Jung ofta illustrerat fenomenet synkronicitet. Han definierar synkronicitet som "det samtidiga inträffandet av två meningsfullt förbundna händelser som inte har något orsakssamband med varandra" eller alternativt "ett sammanträffande i tiden av två eller flera händelser utan orsakssamband med varandra vilka har samma eller liknande innebörd".

Men man skall lägga märke till att Jung – tydligen till skillnad från flera andra, som använder begreppet synkronicitet – endast avser ett icke orsaksbundet samband mellan *psyke* och *natur*, således inte två händelser vilka som helst. Den ena händelsen är inre, psykisk, den andra äger rum i den materiella världen.

Man skall också observera att Jung med synkronicitet faktiskt inte endast avser *samtidigt* inträffade händelser, utan även *tex* prekognitiva drömmar och "varsel". – Professor Hans Bender berättar i anslutning till detta om ett egenomligt fall av synkronicitet. En ung flicka sätter sig i en främmande bil och blir bryskt utkörd av bilens förare. Denna bil visade sig senare tillhöra hennes blivande make, och ur det äktenskapet blir hon också "utkörd". Den förra händelsen synes ha varslat om den senare.

Fenomenet synkronicitet antyder en för oss dold struktur hos universum. Enligt Jung är synkronicitet en naturlag jämförbar med orsakslagen.

De synkrona, parallella, händelserna har sin rot i "det kollektivt omedvetna", som är gemensamt för hela mänskligheten. Jung tror att det är "arketyper", dvs tendenser i det kollektivt omedvetna, som med en stark laddning av psykisk energi skapar instinkter och impulser, inklusive parallella psykiska och fysiska händelser.

Arketyperna uppträder splittrade: dels som mentala bilder, dels som yttre händelser. Den del av arketyper, som tränger in i medvetandet, äger rum i tankarna, och i drömmar, intuitioner. Arketyperna manifesterar sig i världen som synkronistiska tilldragelser.

Jung ville t o m förklara vissa parapsykologiska fenomen som synkronicitet, exempelvis resultaten av Rhines kortgissningsexperiment, där försökspersoner gissat rätt på fler kort än vad blotta slumpen skulle medgett. Den arketyper som verkar drivande i sådana experiment är enligt Jung "miraklet", den emotionellt upphetsande förväntan på någonting som är omöjligt enligt våra vanliga begrepp om världen.

Parapsykologiskt intresserade bedömare har utifrån Jung spekulerat i att paranormala fenomen i själva verket kan vara endast en del av ett mycket större område av synkronicitetsfenomen. Så *tex* skulle Swedenborgs berömda syn i Göteborg av en brand i Stockholm kunna vara inte klärvoajans utan synkronicitet: ett skeende i hans eget undermedvetna har pågått samtidigt med ett liknande skeende i den yttre verkligheten.

*

Men Jungs begrepp synkronicitet är inte så lätt att helt få grepp om. Jung är ofta dunkel. Men det finns otvivelaktigt märkliga sammanträffanden som det är svårt att förklara genom ESP eller slumpen.

(Källa: En uppsats Meaningful coincidences in the light of the Jung-Pauli theory of synchronicity and parapsychology av professor Hans Bender i The Philosophy of Parapsychology. Proceedings of an International Conference held in Copenhagen, Denmark, August 25 – 27, 1976 (Parapsychology Foundation, Inc., New York, N Y 1977), samt kapitlet Serialitet och synkronitet i Arthur Koestlers bok Slumpens rötter.)

”HISTORISK SAMTIDIGHET”

Av Sven Rosén

Sir Arthur Conan Doyle berättar i *Through the Magic Door* att han en gång på ett ensligt vårdshus i Schweiz skisserade intrigen till en kuslig novell. På hemvägen genom Frankrike fick han av en händelse tag på en bok av Guy de Maupassant – och kunde till sin förvåning läsa den berättelse som han själv höll på att skriva. Maupassant hade skrivit den – på samma ensliga vårdshus i Schweiz.

I

Den ”historiska samtidigheten”, definierad som ett sammanträffande i tiden av liknande händelser, blir ytterst iögonfallande om man studerar vetenskapernas historia. Gång på gång gör två eller flera personer samma upptäckt eller uppfinning oberoende av varandra och ibland nästan samtidigt. Man får intryck av en ofrånkomlig, ödesbunden ordning.

Nu är det ju inte min avsikt att här söka förvandla något enkelt och naturligt till något mystiskt – utan bara att leka med en tanke. Och jag antar att det inte på dessa sidor kommer att nämnas någon konstighet som inte kan ges en *fullt rationell* förklaring. – För om man diskuterar den ”samtidighet” som kallas tidsandan, eller den samtidighet som gäller tillkomsten av skilda upptäckter, så kan man förklara den som resultat av t ex gemensam miljö eller kunskapsbakgrund. Och det är en tolkning som måste vara sann under en mycket lång del av diskussionen.

Men man kan ju undra *hur* lång del.

II

Hur ofta ser vi inte vid nobelprisutdelningar flera personer belönas som ofta oberoende av varandra gjort samma upptäckt? Inte ens Einstein var ju, även om han slapp dela nobelpriset, ensam om sin relativitetsteori. ¹⁾ Och visst är det fantastiskt att upptäckter på detta sätt ”ligger i tiden”. År 1845 – för att ta

ett välkänt exempel – lade Adams och Leverrier, oberoende av varandra och inom loppet av någon månad, fram samma matematiska förutsägelse om planeten Neptunus. Och Neptunus upptäcktes senare, visserligen i en bana som knappast ens påminde om den förutsagda, men i alla fall...

Det är tankarna som ligger i tiden – inte ”sanningen”.

Jag tror att det skulle gå att göra en lång lista på galna uppfinningar, falska teorier och felaktiga upptäckter som framlagts av flera personer oberoende av varandra och nästan samtidigt. Det mest ödesdigra exemplet torde vara Lamarcks och E Darwins teori om förvärvade egenskapers ärftlighet.

Sociologiprofessorn William Ogburn ger i boken *Social Change* (New York, 1950) en 13 sidor lång uppräkningslista av uppfinningar och upptäckter som gjorts av flera personer oberoende av varandra, ofta samtidigt. Och listan är förstås inte mer heltäckande än ett hårstrå på en jättes huvud, men Ogburn ser den i alla fall som ”very impressive evidence of the power of culture in determining particular inventions” (ett mycket slående bevis för kulturens förmåga att locka fram särskilda uppfinningar). Han menar med andra ord att en upptäckt kommer när tiden är mogen. Och det är förstås sant – för alla upptäckter bygger ju på tidigare upptäckter.

Fransmannen Louis C D Joos har på ett strålande sätt, enbart genom att jämföra uppslagsböcker, illustrerat denna sanning. Låt oss knyta ett av hans många exempel:

Vem uppfann radion?

Malaja Sovjetskaja Entsiklopedija hävdar med bestämdhet att uppfinnaren var ryss och hette A S Popov. Italienska *Nuova Enciclopedia Sonzogna* menar dock att Popov var italienare och hette Marconi. *Encyclopaedia Britannica* anser att Marconis insatser inskränkte sig till

en viss vidareutveckling av engelsmannen Lodges epokgörande kohärer, så *egentligen* var det alltså... fast *Larousse Universel* antyder att det var en viss Branly, fransman, som uppfann den kohärer som Lodge arbetade vidare på.

Kanske bör äran delas?

Lexikon der Deutschen Buchgemeinschaft anser att äran *definitivt* bör delas – mellan tyskarna Hertz och Karl F Braun.

Jag antar att exemplet visar *kunskapsackumulationens* roll inom vetenskapen.

III

Om kunskapsackumulation, dvs vetenskapens karaktär av ”lagarbete”, leder till att nya problem, samtidigt och överallt, aktualiseras och tilldrar sig intresse, är det kanske inte så förvånande att många upptäckter görssamtidigt. Men *en smula* besynnerligt är det nog! För det finns gott om exempel, både på obeaktade snillen som med god marginal föregripit dessa upptäckter, och på upptäckter som då de gjordes, samtidigt och av flera personer oberoende av varandra, byggde på kunskap som varit känd sedan gammalt.

Låt mig blott som illustration nämna ett exempel:

I en artikel ”La suggestion dans la création scientifique” av J Delevesky i *Revue Métapsychique* (nov-dec 1930) diskuteras ingående ”un cas des plus remarquables dans l’histoire de la science”: upptäckten av den icke-euklidiska geometrin.

Upptäckten gjordes ca 1826 av Gauss, Lobatsjevskij och Bolyai oberoende av varandra. Den föregicks inte av någon upptäcktsackumulation, och man kan rimligen inte tala om någon ”inneboende logik” som vid denna tidpunkt osvikligt måste ha lett fram till lösningen. Inte heller kan man påstå att upptäckten avslöjade någon ”empirisk sanning”. Den bakgrundskunskap som fordrades vad känd sedan sekler, och vad som krävdes var in-

te ny kunskap utan en ny idé. Eller kanske alternativa nya idéer. För problemet skulle ha gått och lösas på olika sätt, men *händelsevis* råkade Gauss, Lobatsjevskij och Bolyai använda samma metod.

Låg upptäckten i tiden?

Men samtiden la ju inte ens märke till den! Etablissemangen hade enats om att Euklides parallellaxiom presenterade ett olösligt problem, och de nya tankegångarna stred också mot Kants förhärskande teori om syntetisk a priori-kunskap. Vad som verkligen tycks ha behärskat tänkandet var övertygelsen att det etablerade axiomsystemet var sakrosankt.

Bolyai tegs ihjäl.

Lobatsjevskij uppmärksammades faktiskt – med nedgörande recensioner.

Och Gauss – den store Gauss! – ovillig att utsätta sig för ”tölparnas hån” (som han skriver till Bessel 1829) hemlighöll sin upptäckt till sin död.

Vare sig upptäckten ”låg i tiden” eller ej, skulle det dröja mer än 30 år innan den matematiska världen överhuvudtaget började upptäcka vad som hade legat i tiden 30 år dessförinnan! Tiden mognade, tre gånger samtidigt, som tre synkroniserade blommor som slår ut i en öken.

IV

Låt oss betrakta några andra fall då tiden mognat.

Uppslagsord: *Scheele*. – Tyska och svenska ”encyklopedister”, som inte kan enas om huruvida ”S” var tysk eller svensk, gråter bläck: ”År 1774 gick S miste om prioritet på sin upptäckt av syret, därför att tryckeriet solade med tryckningen av hans bok.” – Tack vare detta sol vet nu varenda britt att det var engelsmannen Priestley som ensam upptäckte syret.

Sedan dröjde det ett tag innan tiden mognade igen på den fronten. Konsten att framställa flytande syre upptäcktes 1877 av Cailletet och Pictet oberoende av varandra och med blott *några få dagars* mellanrum, och publicerades senare i samma tidskrift. ²⁾

Efter att i tio år ha arbetat på uppfinningen av telefonen lämnade skotten Elisha Gray den 14 februari 1876 in sitt patent till registrering. Det visade sig då att en amerikan, Alexander Bell, hade fått sitt patent på en nästan identiskt likadan apparat registrerat *två timmar* före Gray. ³⁾

I 25 år arbetade Ørsted på att förverkliga ett danskt École Polytech-

nique – just ett sådant projekt som den chalmerska donationen i Sverige syftade till. Och i Sverige bestyrde man i ca 20 år med Chalmers testamente (det var processer, försök att skaffa fler mecenater samt lokaler o a). Efter dessa förberedelser invigdes Polyteknisk Läreranstalt i Köpenhamn och Chalmers Tekniska Högskola på praktiskt taget samma klockslag den 5 november 1829. ⁴⁾

År 1858 var tiden mogen för utvecklingsläran, sägs det, för då lade Charles Darwin och Alfred Russell Wallace samtidigt fram samma teori. Men – tiden var också ”mogen” för Wallace att helt självständigt, och utan att ha en aning om Darwins arbete, ”skriva av” dennes kapitelrubriker och använda Darwins egna formuleringar, ord och uttryck. Och det skulle ju ha varit rent plagiat, om det inte varit så att det *inte kunde* ha varit det! ⁴⁾

Dr Nandor Fodor berättar att enligt en notis av G D McIntyre i *Psychic Research* (mars, 1931) – det är den tidskrift som nu bär namnet *Journal of the American SPR* – ”inträffade på det gamla McClure’s magazine för 20 år sedan ett ovanligt sammanträffande rörande författarskap. På samma dag anlände två manuskript, det ena från Maine och det andra från Oregon. Med undantag för två ord var de inledande meningarna på ungefär 60 ord vardera fullständigt identiska. En undersökning visade att meningarna hade skrivits på exakt samma timme, hundratals mil från varandra.” ⁵⁾ – Men uppgiften är kanske osäker(?)

Ett annat manuskript:

Vid första världskrigets slut satt den blivande nobelpristagaren i litteratur, William Yeats och fyllde anteckningsböcker med den undervisning som hans hustru, som var paragnost, meddelade i djup trans. Resultatet blev boken *A Vision* som avslutas med en beskrivning av världshistoriens cykliska förlopp. Några veckor efter det att boken gått i tryck kom på engelska Spenglers arbete om västerlandets undergång. Parallellerna mellan dessa båda skildringar var slående. Inte bara tankegångarna var likartade, utan båda författarna använde samma data, samma metaforer, bilder och symboler. ”I knew of no common source, no link between him and me, unless through

The elemental things that go

About my table to and fro...”

skriver Yeats. ⁶⁾ Men det är intressant att en av dessa böcker var en transprodukt. ⁷⁾

Parapsykologen Whately Carington framlade på 1940-talet en teori, som visserligen inte är nödvändig för just de fakta som här lagts fram, men som skulle kunna kasta ljus över dem. Teorin bygger på *idé-associationer*, dvs tankekombinationer av typ ”smör/bröd”. Dyliga associationskedjor kan vara kollektiva eller privata, men gemensamt för dem alla är att om den ena länken i en sådan konstellation dyker upp i medvetandet, är chansen stor att också den andra länken följer efter.

Och vad händer nu om våra medvetanden inte är så skarpt avgränsade från varandra som vi brukar tro? Carington utgår från antagandet att alla människor har ett *gemensamt undermedvetande*.

Vid ett telepatiexperiment skulle alltså följande kunna inträffa:

En experimentator (sändare) söker överföra idén ”hus” till en för söksperson (mottagare). Experiment situationen är gemensam för dem båda – de har alltså en gemensam ”experiment-idé”. Om våra själar på djupet är identiska, så är det troligt att när sändaren associerar ”hus-idén” med ”experiment-idén”, och när samma ”experiment-idé” aktualiseras hos mottagaren, så kommer den enes associationer också att gälla för den andre: med andra ord ”hus-idén” kan komma att dyka upp hos mottagaren. ”Experiment-idén” är alltså här en ”hjälpare” som via associationer förmedlar budskapet. Carington kallade sådana hjälpare för K-idéer, och avsåg därmed föreställningar och perceptioner som sändare och mottagare har gemensamt.

Att mottagaren ur allt tänkbart ”tankemyller” lyckas utvälja just *sändarens* tankar är lätt förklarligt. ”Associationsteorin... hävdar att den sökta idén egentligen inte alls utväljes, utan s a s får en bättre chans att komma fram i mottagarens medvetande, genom att den av sändaren associerats med experiment-idén, då däremot andra idéer ej associerats på samma sätt och därför saknar denna förmån.”

Självfallet kommer telepatisk överföring, enligt en sådan teori, att gynnas och bli sannolikare ju fler idéer, intressen och erfarenheter som deltagarna har gemensamt. Det innebär att t ex forskare och uppfinnare, som sysslar med samma vetenskap och kanske rentav likartade problem, kommer att ha en mångfald gemensamma K-idéer som kan tjäna att sammanlänka dem. Och resonemanget är givetvis

tillämpligt inom alla livets verksamhetsområden.

VI

Kanske kan Caringtons teori rentav förklara en del av den nonsensbetonade kuriosa som brukar användas som fyllnadsgods i bl a for-teanska tidskrifter. Man kan te ställa frågan hur vi identifierar oss med våra namn – eller: kan *personnamn* fungera som K-idéer? Skulle i så fall två personer med samma namn ha lättare för att råka ut för telepatisk interaktion?

Något *väl* bestyrkt underlag för ett sådant hugskott finns nog inte. Vi har förstått fallet med de båda forskarna L V Lorenz och H A Lorentz som båda år 1880, oberoende av varandra, lyckades lösa problemet med "comparision of refractivity of equimolecular quantities by multiple function" – fråga inte mig vad det rörde sig om, men det låter betydelsefullt.

Men i mysteriemagasin ser man ofta småsnuttar om ting som drabbat folk med samma namn. Den kvinnliga redaktören på *Fate* verkar ha förälskat sig i dylika synkroniteter, som hon plockar in här och var utan källhänvisning – som ren kuriosa antar jag. I november 1977 – för att ta en notis på måfå – meddelas tex om två herrar med namnet Thomas Joseph Murphy, som båda samtidigt anställdes som revisorer i samma företag. De visade sig ha samma yrkesbakgrund, samma smeknamn och samma intressen. Vilket allt uppdagades till samma förvåning hos samtliga parter, när de samtidigt dök upp hos fotografen för att få sina identitetskort tagna.

VII

William Yeats tänkte sig vid sekelskiftet en associationsteori som i vissa drag påminner om Caringtons. Men enligt Yeats löper, ständigt bland oss, kring "osynliga programmerare" som ändrar historiens gång.

I boken *Ideas of Good and Evil* (London, 1903) pläderar han för att vi borde skriva om vår historia. Ty "alla människor, och säkert alla fantasirika människor, måste ständigt kasta fram trolldom, synvänder och illusioner (...). Våra mest genomtänkta tankar, fulländade föresatser och precisa känslor är ofta, tror jag, egentligen inte *våra*, utan har helt plötsligt dykt upp som komna ur helvetet eller fallna från himlen. (...) Vi kan aldrig vara säkra på att det inte var någon kvinna trampande i vinpressen som satte

igång den subtila förvandling i människornas sinnen, den mäktiga tankens och fantasins utveckling om vilken så många tyskar har skrivit. Eller att den lidelse för vilken så många länder blivit prisgivna åt svärdet inte hade sitt ursprung i en fårvaktarpojkes sinne och för ett ögonblick lyste upp hans ögon innan den ilade vidare sin väg." (s 49f)

Och någonstans på gatan utanför ditt fönster vandrar kanske någon som just nu ändrat historiens gång...

(1) *Revue Métapsychique*, nov-dec 1930, s 507-14. (2) Jfr gamla *Nordisk Familjebok*, uppslagsord Cailletet (1905) och telefon (1919). (3) S Strandh, *Tingen omkring oss*, Sthlm 1972, s 99. (4) Jfr H Krook, *Skapelse och evolution*, Sthlm 1971, s 59; A Hardy, *The Living*

HOROSKOP

Personliga födelsehoroskop tecknas och tolkas. Uppgifter om tid och plats för födelsen erfordras. Mot postförsäkt 65:–. 120:– eller 200:– beroende på utförlighet. Arshoroskop för tolv månader framåt ställs mot 50:–. Även rådgivning och undervisning i astrologi.

Astrolog Per Dahlin

Pl. 1253, 830 43 As
Tel. 063/302 39

BÖCKER, KLÄDER, LEKSAKER, SKIVOR,

ja allt tänkbart tar vi tacksamt emot till vår basar 9-10 dec. på Själågårdsg. 17, G:a Stan. Kontakta Centret för Tibetansk Buddhism, Hökarv. 2, 126 58 Hägersten, tel. 08/88 69 50.

HOROSKOP

Mini-horoskop 17 sv/kr
Utförligt
personligt horoskop 46 sv/kr
Progressivt års horoskop 46 sv/kr
Astro-Bladet sendes gratis

Peter Sørensen

Havrevej 12. DK-2700 Brynshøj
Danmark

Stream, London 1965, s 64 ff. (5) N Fodor, *Encyclopadia of Psychic Science*, 1974, s 372. (6) W Yeats, *A Vision*, 2 uppl., London 1937, s 18. (7) Sänkt vakenmedvetande lär gynna "medial mottaglighet". Men "jag-försvagning" kan vara av olika grader, och det kan påpekas att Wallace, när han "kopierade" Darwin, låg svårt sjuk i tropisk feber, och att även Darwin vid samma tidpunkt hade drabbats av sjukdom. Wallace skriver i *My Life* (1908) hur i hans febertankar "idéer om 'de mest livsdugligas överlevande' plötsligt för genom mitt huvud (...). Under de två timmar som förlöpte innan mitt frossbrytningsanfall var över, hade jag funderat ut nästan hela teorin. Samma kväll skisserade jag utkastet till min avhandling och skrev, under de två följande kvällarna, ut den i sin helhet (...)."

Anm.: Whately Carington har redovisat sin teori i boken *Telepati*, som alltså finns på svenska. (Sthlm 1947.)

PARAPSYKOLOGIN I SVERIGE

- Kristallfält-effekten

- Strindbergs ockulta världsbild
- Sällskapet för parapsykologisk forskning
- Uppsats om psykobiofysik och psykoterapi

MEDIUM för Psykobiofysik nr 10
9 kr + pfskavg. Fjällgatan 23 A, 116 45 Stockholm.

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas tal till Sigala
24 sidor. ca 16:–

Buddhas tal till Kalamafolket/
Talet om rätt syn
40 sidor. ca 19:–

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor. ca 15:–

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor. ca 7:–

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Nya böcker! Böcker med viktiga ärenden! Läsupplevelser!

LIV OCH DÖD – DE STORA FRÅGORNA

Per Ragnar En sökares dagbok. Om "vår fantastiska verklighet", tankar om livets mening och frågorna inför döden. 181 sid. Inb 63:–

Örjan Björkhem Människan och verkligheten. Om mystiker i dagens Sverige. Märkliga upplevelser av "en annan verklighet". 196 sid. Inb 63:–

Jan Fridegård Den gåtfulla vägen. Fridegård berättar om sina "ockulta" upplevelser. Ny upplaga. 124 sid. Inb 53:–

John Björkhem Det ockulta problemet. Klassisk bok om de parapsykologiska fenomenen. Nytt förord av prof Martin Johnson. 149 sid. Inb 63:–

Nils-Olof Jacobson Liv efter döden? Om parapsykologin, mystiken och döden. 352 sid. Inb 69:–

Sven Magnusson Det "övernaturliga" och vår världsbild. 132 sid. Inb 49:–

Brad Steiger Fallet Olof Jönsson. Ockulta fenomen – parapsykologiska experiment. 168 sid. Inb 22:50 (rea-pris).

Annakarin Svedberg Kärlek är det innersta av hjärtat. En meditationsbok. 143 sid. Hft 47:–

UFO – "DE FLYGANDE TEFATEN"

Boris Jungkvist UFO – en fantastisk verklighet. 229 sid. Illustr. Hft 55:–

Sven Magnusson "Flygande tefat" – vad säger vetenskapen? 183 sid. Illustr. Inb 49:–

K Gösta Rehn UFO-utmaningen. 128 sid. Inb 49:–

Staffan Stigsjö Tefatsfolket har landat! 224 sid. Hft. 53:–

HAR MÄNSKLIGHETEN EN FRAMTID?

Bengt Hubendick Stryk naturen medhärs! En bok om underbara anpassningar i den levande naturen och om vår egen udda roll. 151 sid. Inb 57:–

Bengt Hubendick En liten bok om människan på jorden. Förståelse för biologiska sammanhang håller på att bli livsavgörande för vår planet och för människan. 99 sid. Illustr. Inb 39:–

Bengt Hubendick Åter till verkligheten. Om den kortsiktiga exploatering som leder till förstörelse av underlaget för vår existens. 243 sid. Illustr. Inb 59:–

Filip Stenson Rädda jord och mänsklighet! Kan något göras för människans överlevnad i skuggan av den vanvettiga kapprustningen? 212 sid. Hft 45:–

PROBLEM I VARDAGEN

Berit Hedeby Barnmisshandeln i Sverige. 174 sid. Inb 53:–

Berit Hedeby Familjebehandling. Frälsning eller bluff? 171 sid. Inb 55:–

Ulla Keyling Det välsignade tillståndet ... An-norlunda skildring av ett havandeskap. 117 sid. Hft 41:–

Maria Scherer Sätt dig ner och vänta på din själ. När själen kommer i otakt. Levnadsråd och personliga intervjuer med bl a Ludvig Jönsson, David Ingvar, Clarence Blomquist och Ingmar Bergman. 128 sid. Illustr. Inb 59:–

Anders Fischer En manlig historia. Om Sveriges första mansläger, en stridsskrift. 96 sid. Hft 45:–

VÅR HÄLSA – KROPP OCH SJÄL

Jan C Bouman Din själ, din kropp, din existens. En kartläggning av den neurotiska nutidsmänniskans värld. Informativt och lättillgängligt om själsläkekonst. 336 sid. Inb 77:–

Bert Yoga Jonson Vardags- Yoga och Meditation. Djuppsykologisk handbok i livskonst. Yoga-övningar, meditationssystem, autogen träning, biologisk medicin, parapsykologi. Rikt illustr. 160 sid. Inb 63:–

Volodja Semitjov En bok om "Fallet Max-I-Form". Är det omstridda "antidepressionsmedlet" ett sensationellt verksamt "naturnedel"? 160 sid. Hft 45:–

Harald Els Vårt vandaliserade känsloliv. Om människans lyckomöjligheter i det moderna samhället i psykologisk belysning. 130 sid. Hft 45:–

Berit Hedeby Ja till dödshjälp! En plädning för rätten att få dö när allt hopp är ute, att på egen begäran få slippa meningslös, plågsam "behandling". 133 sid. Hft 41:–

Paavo O Airola Hälsohemligheter. Hälso-kurer, kosthåll, naturmediciner. 192 sid. Hft 28:–

Per Olof Ekström Hälso-källornas land – Rumänien. 239 sid. Illustr. Inb 53:–

Olle Hansson De samvetslösa läkemedelsbolagen. 175 sid. Hft 40:–

D C Jarvis Folkmedicin. Om hälsokost. Vägen till ny och bättre hälsa. 172 sid. Hft 28:–

Per Ragnar Därför är jag vegetarian. 25 vegetarianer berättar för Per Ragnar om varför de valt "den gröna linjen". 113 sid. Inb 39:–

Zindermans förlag



Böckerna finns i alla välsorterade boklädor. Kan även beställas direkt hos förlaget (sänds portofritt mot postförsäkt till ovanstående priser). Omgående leverans.

Här ovan presenteras ett urval av våra böcker. Begär gärna gratis katalog. Angivna priser är rekommenderade cirkapriser.

ZINDERMANNS FÖRLAG, BOX 310, 401 25 GÖTEBORG 1 Tel. 031/13 78 32

THE SKEPTICAL INQUIRER

— den skeptiske frågaren . . .

En grupp naturvetenskapsmän och humanister för en målmedveten kamp mot "tron" på det paranormala!

Det finns en amerikansk tidskrift som heter the Skeptical Inquirer. Namnet betyder Den skeptiske frågaren. Tidigare hette den the Zetetic – den skeptiske sökaren. Den kommer ut två gånger om året sedan hösten 1976 och är officiellt organ för the Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal (Kommittén för vetenskaplig undersökning av påstådda paranormala fenomen). Kommittén, som bildades den 1 maj 1976, stöds av the American Humanist Association (Amerikanska hu-

manistiska föreningen).

I the Skeptical Inquirer talar man om parapsykologin som "pseudoscience", dvs en falsk vetenskap, och man arbetar med syftet att avslöja allt bedrägeri och alla illusioner i samband med ESP, UFOs, astrologi, Bermudatriangeln, Däni-ken etc.

Tidskriften har sagt sig vilja vara balanserad mellan öppenhet för nya fakta och skepsis med en kritisk attityd, och den hoppas på en öppen och intelligent dialog mellan dem som gör gällande att det



paranormala är verkligt och dessas kritiker. Men man tycker nog att det snarare rör sig om en energisk och målmedveten kamp mot tron på alla slags parafenomen och ockulta och esoteriska föreställningar – i synnerhet från några av artikelförfattarnas sida, exempelvis den flitige James Randis.

Flera kända personligheter är engagerade inom kommittén, bland dem Martin Gardner, Ray Hyman, Carl Sagan, C E M Hansel, B F Skinner, Philip J Klass, James Randi och Eric J Dingwall – den senare en gammal parapsykolog, nu närmare hundra år.

Vi vill gärna göra våra läsare litet bekanta med the Skeptical Inquirer.

FALLET GIRARD

Illusionisten Randi och den franske vetenskapsjournalisten Marcel Blanc rapporterar i nr 2, årgång 2, om prov som gjorts med några psykiker (dvs medier, paragnoster) varvid inga parafenomen manifesterat sig. Undersökningarna har visserligen inte pågått så länge, endast ett par timmar kanske för varje forskare, men experimenten förklaras inte desto mindre vara mycket noggrant utförda och av avgörande karaktär.

En av de mest kända psykikerna i vår tid är fransmannen Jean-Pierre Girard, en försäljare från Paris, ibland kallad "den franske Uri Geller". Flera parapsykologer har gått i god för att hans psykiskinetiska förmåga är äkta, i synnerhet har forskaren Charles Crussard gjort det.

Det har utförts fyra noggranna tester på Girards förmåga: i september 1976 med vetenskapsmän-

nen Leprince-Ringuet och Trillat; i juni 1977 med Randi själv, Nature-redaktören Davies och psykologen Evans; i september 1977 med Bernard Dreyfus och i januari 1978 med Yves Farge. Alla dessa är goda forskare, utom Randi, som är illusionist. Ingen av dem har kunnat observera några paranormala fenomen i samband med Girard. I samtliga dessa prov har tillvägagångssättet varit bestämt i förväg och godkänt av alla berörda personer.

Proven i juni 1977 gjordes under tre och en halv timme, och på den tiden borde Girard kunnat åstadkomma någonting, anser Randi, ifall han verkligen har en äkta psi-förmåga. Men inga parafenomen visade sig.

Randi betraktar dessa fyra prov med Girard som konklusiva och därmed fallet Girard som avslutat: den mannen är en bluff.

Sökarens kommentar:

Ett spørsmål för de parapsykologiskt intresserade är om de utblivna fenomenen under dessa prov berott på forskarnas negativa eller skeptiska inställning. Randi fnysar åt en sådan fråga. Men om den teorin är riktig att det existerar ett kollektivt undermedvetet, gemensamt för mänskligheten, då kan negativa "laddningar" hos forskare via detta all-undermedvetna mycket väl tänkas påverka en psykikers undermedvetna och försvåra eller förhindra den paranormala förmågan. Det torde ju vara genom det undermedvetna som psi-fenomenen yttrar sig.

Bland parapsykologerna är det väl känt att psi-fenomenen minskar mer och mer ju strängare kontroller som används vid försök med psykiker. När kontrollen är maximal tycks fenomenen – åtminstone ofta – helt upphöra. Det kan då synas ligga nära till hands att dra slutsatsen att "fenomenen" berott på fusk: psykikern har utnyttjat luckor i kontrollanordningarna och lurat forskarna. Men, eftersom dessa fenomen har sin rot i det mänskliga psyket och är svåra att locka fram, är det åtminstone lika troligt att stränga kontroller hämmar psykikerns arbete rent psykologiskt: han påverkas av kontrollanordningarna så att han går miste om den frihet han behöver känna för att kunna åstadkomma det "omöjliga".

Det finns ingen anledning att grunda sin uppfattning på endast några snabbt utförda prov utan manifesterade fenomen, ifall det också har gjorts experiment med

positiva resultat och dessa kan anses vara väl utförda. Att en psykiker ibland misslyckas torde vara normalt och bör inte förvåna någon – inte heller att psykikern misslyckas i samband med vissa, skeptiskt inställda forskare. Bland parapsykologer växer sig den insikten allt starkare att försöksledarna själva är en väsentlig del av experimenten och påverkar resultatet. Vissa forskare får nästan aldrig positiva resultat, andra får det ofta.

Så långt våra egna kommentarer.

Den kände brittiske parapsykologen John Beloff gjorde följande intressanta uttalande i en intervju som publicerades i Sökaren nr 3, 1977:

"Det är alldeles riktigt att nästan inga experiment, som jag publicerat, har gett de positiva resultat som jag sökt. Till slut har en myt uppstått bland parapsykologerna att jag är en besynnerligt olycklig experimentator. Jag kallar detta en 'myt', eftersom det bortser från det faktum att min situation är typisk för det stora flertalet forskare som gör parapsykologiska experiment. Detta är med säkerhet riktigt vad beträffar mitt eget land – den nästan ende brittiske experimentellt inriktade parapsykolog i modern tid som fått betydande, positiva resultat är framlidne dr S G Soal. Men som följd av åtskillig kritik har hans arbete under senare år blivit så starkt ifrågasatt att föga återstår av hans trovärdighet. Det finns några forskare i Amerika som lyckas få positiva resultat med nästan alla experiment de gör, men dessa är de stora undantagen. Så er fråga varför jag inte får positiva resultat är i själva verket en del av en större fråga varför lyckade experiment är så sällsynta. Om jag kunde besvara den frågan, då vore parapsykologin redan långt mer framskriden än den är. Allt jag kan säga är att det nu ser ut som om experimentatorn själv spelar en roll vid frambringandet av fenomenen, så att han, utan att inse det, åtminstone delvis är sin egen försöksperson. Därav följer att framgångsrika experimentatorer är lika sällsynta som goda försökspersoner."

BLANCS RAPPORT

I samband med Randis artikel återges i the Skeptical Inquirer en kortfattad rapport av Marcel Blanc, som är skribent i den franska vetenskapliga tidskriften La Recherche.

Den 19 januari gjordes ett två-

timmars prov med Girard, vilket leddes av fysikern Yves Farge, forskningsledare vid Centre National de la Recherche Scientifique. Det arrangerades av den franska televisionen. Farge assisterades av två kolleger, Yves Petroff och Etienne Guyon, samt av en illusionist, Klingsor, vilken är president i International Magicians' Union. Först försökte Girard böja några metallstänger paranormalt. (Det provet hade designats av James Randi, redaktören vid tidskriften Nature David Davies och psykologen Christopher Evans.) Därefter skulle han försöka få små föremål att förflytta sig paranormalt på ett bord, samt få dem att levitera. (Yves Farge hade lagt upp detta prov tillsammans med illusionisten Gérard Majax.) I båda fallen visste Girard på förhand precis hur proven skulle gå till, och han hade accepterat uppläggningsen. Likväl förklarade han efteråt att han känt sig hämmad av den korta tid som stått till hans förfogande (en timme för vardera provet).

Kontrollen var mycket sträng under dessa prov, uppges det, och inga parafenomen iaktogs. Där emot har forskaren Charles Crussard, som är Girards främste supporter, tillsammans med sina medarbetare gått med på att anordna experiment med "inte alltför sträng kontroll" för att ge psykikern en chans att visa sin förmåga under betingelser som inte för mycket försvårar hans arbete.

Crussard förmådde Bernard Dreyfus, som är forskningschef vid Atomforskningscentret i Grenoble och ordförande i de franska fysikernas sällskap, att en kväll komma och titta på Girard. Dreyfus uttalade sedan att han inte sett något paranormalt vid det tillfället. Inte heller under egna experiment med Girard, som Dreyfus gjorde i sitt laboratorium, kunde han observera några paranormala fenomen. Bernard Dreyfus testade fö o också 13-årige Steven North från England, som togs till Grenoble av professor John Hasted. Men inget paranormalt kunde observeras.

Marcel Blanc anser att dessa tester av J P Girard, utförda av skeptiskt inställda vetenskapsmän, är det mest betydelsefulla som hänt inom parapsykologin under senare år.

Men den psi-positive läsaren – ifall uttrycket tillåts – kan väl inte annat än förvånas över att seriösa forskare tror sig kunna avgöra om dessa fenomen är äkta eller ej genom prov utförda under några få



Girard försöker påverka kompassnålar under ett test, utfört av fysikern Bernard Dreyfus, vid Atomforskningscentret i Grenoble. (Foto ur the Skeptical Inquirer.)

timmar. Man borde ha varierat försöken åtskilligt, hållit på under avsevärt längre tid och växlat försöksledare.

Enligt Marcel Blanc har Girard medgett att han ibland fuskar för att inte göra publiken besviken, men han påstår fortfarande att han också har äkta psi-förmåga.

Sökarens red har inte läst någon närmare redogörelse för de "lyckade" experimenten med Girard. Men följande uttalade John Beloff i vår intervju med honom 1977:

"Det kan kanske intressera era läsare att få veta att i september förra året hölls en viktig sammankomst vid tekniska aluminiumcentret i Paris, där den franske psykikern J-P Girard testades under mycket stränga förhållanden i närvaro av presidenten för vetenskapsakademien och ett antal metallurger, journalister, jurister och trollkarlar. Girard säger sig kunna påverka metaller paranormalt på samma sätt som Uri Geller. (Han är också känd för att vara en skicklig trollkarl!) Jag har läst en rapport som sammanställts av en av de franska trollkarlar som var närvarande, 'Ranky', vilken liksom Randi påstår att han genom trick kan upprepa det mesta i den vanliga Geller-repertoaren. I denna rapport förklarar han att han bevitnade fenomenen som han var helt oförmögen att förklara som trick."

Så, till slut, ger vi genom korta referat några exempel på innehållet i notisartiklar i the Skeptical Inquirer.

*

"10 av 43 astronauter är födda i samma astrologiska tecken", påstod tidningen National Enquirer i en rubrik och skrev att en fjärdedel av NASAs rymdmän var fiskar. En känd astrolog, Sybil Leek, inkallades för att förklara fenomenet. Hon uttalade att fiskar (alltså personer födda i Fiskens tecken) "dras till rymdprogrammet liksom bin dras till honung". Det var oundvikligt att fiskar var i så stort antal bland astronauterna, menade hon bestämt och utvecklade sig ingående om fiskar och rymdfart.

James E Oberg skriver att en undersökning av 35 nya astronauter i januari 1978 visar att endast en av dem är född i Fiskens tecken! Han ironiserar: "Kanske Ms Leek vill begagna ett trick från psykisk forskning och kalla denna effekt 'astromissing'."

Av 36 sovjetiska astronauter,

fortsätter Oberg sin vidräkning med Sybil Leek och National Enquirer, är fem fiskar – men fem är kräftor och fem skyttar. Av 30 astronautrekryter är tre fiskar – men fem är födda i Vågen. Av 22 Air Force-astronauter är en fisk men hela fem skyttar.

*

Sir Eric M Gairy är premiärminister i Grenada, en liten önation i Karibiska havet. Gairy tror på UFOs. Förra hösten talade han inför FNs generalförsamling och föreslog att FN skulle engagera sig i undersökning av UFO-fenomenet. För att skapa intresse bland delegaterna inbjöd Gairy dem att se filmen "Närkontakt av tredje graden". Men, ack, vid omröstningen var det av de 149 medlemsländerna endast ett förutom Grenada som röstade för UFO-forskning i FNs regi, nämligen Idi Amins Uganda!

*

"Sanningen om UFOs" har förklarats för världen av ufologen Lou Wiedemann. Han skriver: "Det finns inga sådana 'ting' som UFOs eftersom de inte har någon existens oberoende av medvetandet. Faktum är att det mänskliga medvetandet har förmåga att projiciera solida bilder, och dessa bilder blir temporärt verkliga i detta ords verkliga mening... Regeringen har undertryckt upplysningar om detta, på grund av det häpnadsväckande faktum att det finns avgörande vetenskapliga bevis för att *hela vår verklighet* är gjord helt och hållet av projektioner från vårt kollektiva undermedvetna." Så, om tillräckligt många människor skulle få reda på den fantastiska sanningen, "skulle vår värld som vi nu känner den upphöra att finnas till!... Detta är känt av en grupp vetenskapsmän som har absoluta bevis för detta, och de har tagit kontakt med regeringarna i alla större nationer för att försäkra sig om att åtgärder vidtas för att hindra att kännedom om detta når ut till människorna." Det yttersta vapnet: övertyga världen om att ett visst land i verkligheten inte existerar, och pang, så försvinner det!

*

James Randi är helt säker på att det inte finns några paranormala fenomen. Liksom UFO-kritikern Philip Klass har han utlovat en summa pengar till dem som kan visa att han misstagit sig.

I the Skeptical Inquirer förklarar han följande, apropå TM-rörelsens påstående om levitationer och

osynlighet hos meditatörer!

Undertecknad kommer att betala 10 000 dollar till vem som helst som kan demonstrera antingen förmåga till verklig levitation eller osynlighet eller någon annan påstådd paranormal förmåga. En sådan demonstration måste ske inför en liten kommitté av kompetenta observatörer, under tillfredsställande vetenskapliga betingelser.

James Randi

51 Lennox Ave.

Rumson, N J 07760

Ett imponerande löfte? Kanske. Men hur skall karl'n kunna se objektivt på skilda fall, som han granskar, med en sådan utfästelse i bakgrunden?

*

Randi berättar att i Förenta staterna lovade en Baltimore-jurist, David Sykes, att "om maximum 10 personer, inte fler, donerade ett minimum av 10 000 dollar till programmet", så skulle han visa dem levitation. En rivaliserande yoga-grupp, The International Sivananda Yoga Vedanta Centers, lade fram den begärda penningssumman och hade ett undersökningsteam redo. Vad hände? Skedde en demonstration? Nej, Sykes tog tillbaka sitt erbjudande – och "vi står här och undrar", skriver Randi, "om Maharishis anhängare helt enkelt är lite galna, eller mycket blyga...".

*

Den brittiske illusionisten David Berglas, som bl a imiterar psykiska fenomen, erbjöd sig att återbetala kurskostnaderna till de TM-meditatörer som för honom kunde demonstrera levitation. (Det hade kostat dem omkring 3 500 dollar var, ca 15 500 kronor, att på en kurs i Schweiz få lära sig levitera.) Ett datum för demonstrationen bestämdes, men TM-högkvarteret i Schweiz förbjöd det hela.

*

En "professor Mendoza" uppträdde i spansk TV i december 1977 och förklarade att han på avstånd, via TV-apparaterna, kunde göra så att gafflar, skedar etc skulle böja sig, och klockor starta, i hemmen, precis som när Uri Geller uppträtt i TV.

Tittarna visste inte att alltsammans var ett skämt. Den mystiske professorn var i själva verket José Diaz, ordförande i de spanska illusionisternas sällskap. Han hade förstås inga psykiska krafter alls. Men tusentals tittare ringde och berättade om paranormala fenomen som inträffat i deras hem i samband med programmet.

– Ett vackert exempel på folks godtrogenhet, skriver the Skeptical Inquirer triumferande. (Men som vanligt har tidskriften missförstått det paranormala. Det är ju inte så att det är en kraft som strålar ut från personen i TVn; huruvida han själv har paranormal förmåga eller inte, torde vara likgiltigt – det avgörande är att han uppträder på ett övertygande sätt och att tittare tror att något paranormalt kan inträffa och därmed sätter igång processer hos sig själva.)

*

En forskargrupp i Amerika, bestående av flyg- och säkerhetsexperter, har undersökt om det möjligen kan finnas ett samband mellan flygolyckor och piloternas bioritm. Slutsats: Inget samband. Och en John W Shaffer vid Johns Hopkins School of Medicine har undersökt om det existerar samband mellan bilolyckor och bilförarens "kritiska dagar" enligt biorytmt teorin. Studien, som rapporterades i Archives of General Psychiatry, januari 1978, gällde 205 olyckor, där föraren befunnits skyldig. Slutsats: Inget samband.

*

Amerikanen L Ron Hubbard, grundaren av scientologin, dömdes av en parisisk domstol i februari i

år i sin frånvaro till fyra års fängelse och böter på 35 000 franc eller 7 000 dollar för att ha lurat nya medlemmar med löften om bättre hälsa och ökat välstånd. Även ett par andra scientologiska ledare dömdes, också de i sin frånvaro.

Domstolen utfärdade arresteringsorder för Hubbard, för den händelse han skulle beträda fransk mark.

*

Hare Krishna-rörelsens tidskrift *Back to Godhead* berättar att människans landning på månen är ett stort bedrägeri. Det rör sig om hjärntvätt av massorna. Astronomerna säger ju att solen befinner sig 93 000 000 miles (149 000 000 km) från jorden, och de heliga Vedaskrifterna upplyser om att månen är belägen 800 000 miles (1 280 000 km) *längre bort*, vilket betyder att månen är nästan 94 000 000 miles (151 000 000 km) från jorden (fastän astronomerna säger att det är endast 1/400 av det avståndet). För att färdas så långt på bara 91 timmar skulle det krävas en hastighet av mer än en miljon miles (1 609 000 km) i timmen, vilket är garanterat omöjligt. Back to Godhead drar slutsatsen att "de s k astronauterna" kan ha kommit någonstans, men det var inte till månen!

*

Adress: The Skeptical Inquirer, P O Box 5, Amherst Branch, Buffalo, New York 14226, USA.



Så kan skedarna lätt böjas, visar the Skeptical Inquirer med denna bild.

Holistisk hälsosyn

Den moderna holistiska hälsorörelsen ser människan som en del av naturen och för sin hälsa direkt beroende av födan och livsmiljön. Födan skall vara obehandlad, dvs sådan som den skapats av naturen. Odlingen skall ske utan kemikalier, och tillagningen utan onaturliga tillsatser.

Människan är ett med naturen. Hon ingår i natursammanhangen och kan inte brytas ut ur dessa utan negativa följderna för hälsan. Hennes organism är anpassad till det naturliga, bland annat till obehandlad föda.

Ohälsa uppkommer, enligt den holistiska hälsosynen, väsentligen genom brott mot naturens lagar. Om människans livsföring anpassas efter naturen, kommer sjukdomarna att minskas till en obetydlighet.

Människokroppen har en inneboende förmåga till självläkning, och alla goda hälsoträvanden skall gå ut på att samarbeta med naturen. När människan lever i harmoni med miljön, uppstår harmoni hos henne själv. Naturen strävar alltid till hälsa och läkning. Sjukdom anger att disharmoni eller obalans uppstått i organismen. Då är det något i födan eller livsmiljön som måste korrigeras. Inom den holistiska hälsorörelsen används även akupunktur, homeopati, örtmediciner, psykoterapi, healing och visualisering: det sistnämnda innebär att man tänker att man är frisk och således liksom tänker sig frisk, på grund av tankens verkan på den materiella kroppen.

Enligt holistisk hälsosyn har individen själv ansvar för sin hälsa. Det duger inte att äta och leva hur som helst och sedan tro att "doktorn" skall kunna återställa hälsan hos en misshandlad kropp – man måste själv välja rätt kost och rätt livsmiljö.

Kärlek är en upplevelse av enhet, en upplevelse att mellan dig själv och föremålet för din kärlek finns ingen åtskillnad eller konkurrens och för den skull ingen konflikt. Kärlek är en upplevelse att mellan er finns en fundamental harmoni och balans, som uttrycker universums egen fundamentala harmoni och balans.

ÄR DET PARANORMALA PARANORMALT?



Per Sâthe, som är fil kand och biträdande psykolog i Uppsala, har skrivit ett genmäle till Nils Wiclunds debattartikel "Nya stöd för att de paranormala fenomenen inte existerar" i nr 6. (Två genmälen var också införda i nr 8.)

INLEDNING

Jag har med stigande förvåning tagit del av Nils Wiclunds artikel om paranormala fenomen i Sökaren 6/78, där han pläderar för att dessa inte existerar i, som han skriver, "naturvetenskaplig betydelse". Jag känner inte till hur omfattande litteraturstudier Wiclund gjort, men man måste anta att han läst åtminstone något i ämnet, eftersom han skrivit en psykologexamenssuppsats om det. Detta bara ökar min förvåning.

Wiclund anser tydligen att kardinalfelet hos parapsykologerna är att de förutsätter det som ska bevisas, dvs de paranormala fenomenens existens och att forskarna sedan bara försöker konstruera "vattentäta" experiment.

Det sorgliga är bara att Wiclund fastnar i samma rävsax, med det undantaget att han förutsätter att de inte existerar. Huruvida Wiclund själv gjort några empiriska undersökningar, förtäljer emellertid inte artikeln.

Jag har själv studerat parapsykologi helt på egen hand och utan några som helst empiriska undersökningar, men jag känner mig trots detta nödgad att påpeka vissa fakta för Sökarens läsare.

SÄKRA BEVIS

Wiclund skriver: "Generation efter generation av parapsykologer måste till slut konstatera, att några helt säkra bevis för fenomenens existens det har man lika litet när man på ålderdomen lämnar sitt arbete, som när man i ungdomen påbörjade det." Wiclund torde inte vara okun-

nig om att "helt säkra bevis" inte finns i någon empirisk vetenskap. Sådana bevis existerar bara inom matematiken, men denna disciplin är ju heller inte empirisk.

Inte ens inom fysiken, den mest utvecklade och avancerade av alla empiriska vetenskaper, hittar man "helt säkra bevis". Man trodde länge att man hade gjort det, bl a i och med införandet av Newtons mekanik, men som bekant är även Newtons teoribyggnad en approximation, ett specialfall som endast gäller för kroppar med en låg hastighet visavi ljuset samt bestående av ett stort antal atomer och molekyler. För kroppar med hög hastighet måste man tillgripa den allmänna och speciella relativitetsteorin och för kroppar med mycket få atomer, duger bara kvantteorin. Inte nog med det, utan den moderna teoretiska fysiken har även visat att det i princip är teoretiskt omöjligt att med 100 procents sannolikhet (= helt säkra bevis) uttala sig om omvärlden. Det finns alltid en viss osäkerhet kvar, matematiskt uttryckt i text Heisenbergs osäkerhetsrelation. Kanske kommer framtida fysikaliska teorier att påvisa att även relativitets- och kvantteorierna bara är specialfall och approximationer.

Vi kan således inte tala om "helt säkra bevis" inom de empiriska vetenskaperna, som parapsykologin måste räknas till. Som varande psykolog borde Wiclund också vara pinsamt medveten om bristen på "helt säkra bevis" inom sin egen disciplin. Åtminstone gör vi inte anspråk på att ha funnit sådana på Psykologiska Institutionen i Uppsala.

UPPREPNINGSBARA EXPERIMENT

Även här gäller i viss mån samma problem som i fallet "helt säkra bevis". Det är ytterst svårt att konstruera ett upprepningsbart experiment. Parapsykologin är dock inte ensam om detta dilemma. Inom de sociala vetenskaperna (psykologi, pedagogik etc) stöter man ofta på problemet med reproducerbara resultat. Det är ju så många kända och okända faktorer som spelar in i sådana här sammanhang, och de är ofta svåra att kontrollera på ett tillfredsställande sätt. Slumpvariationer på 30–40 procent är inte ovanliga inom beteendevetenskaperna och det underlättar knappast, när man ska försöka konstruera ett upprepningsbart experiment.

Frågan är också om man verkligen i alla lägen ska sträva efter upprepningsbara experiment. Detta är ju ett positivistiskt vetenskapsideal, ursprungligen hämtat från naturvetenskaperna, men det är inte alls säkert att den vetenskapsteori och -metodologi som bäst passar naturvetenskaperna också automatiskt ska passa andra vetenskaper.

HANSELS KRITIK

Det är riktigt, som Wiclund antyder, att parapsykologins speciella nemesi är engelsmannen Hansel. Det är också riktigt att han kritiserat ett av de mer betydelsefulla experimenten, närmare bestämt Pearce-Prattserien på Duke University 1933, en experimentserie där också Rhine, den experimentella parapsykologins fader, var inkopplad. Det är emellertid inte

riktigt att låta nöja sig med det och med några snabba penndrag avfärda Pearce-Prattserien som mer eller mindre värdelös. Det förhåller sig nämligen på det sättet att professorn i psykiatri vid Virginiauniversitetet, Ian Stevenson, undersökt Hansels anklagelser om dåliga experimentbetingelser. Hansellade mycket stor vikt vid ett fönster ovanför dörren till experimentledarens rum, där försökspersonen hade kunnat kika in och på så sätt fuska. Stevenson fann emellertid att det var omöjligt att använda detta fönster att spionera från, på grund av den mycket dåliga observationsvinkeln. Se Journal of the American Society for Psychical Research, juli 1967, vol 61, sid 254–67. Hansel har alltså inte stått oemotsagd. Han har dock säkert haft en positiv betydelse i den meningen att striktare kontroll- och experimentbetingelser genomförts. Det är nämligen enda vägen att gå, för att vinna empirisk kunskap, trots Wiclunds syrliga kommentarer om "vattentäta" experiment.

Efter Hansels starkt kritiska bok har dock andra, modernare experiment gjorts, bl a av fysikern Helmut Schmidt. Originalrapporterna finns i Journal of Parapsychology 1969–70, kortare redogörelser finns hos D Scott Rogo och Arthur Koestler. Schmidt har bl a undersökt pre-kognition i kvantumprocesser, dvs förmågan att förutsäga hur/när ett radioaktivt ämne sönderfaller, något som enligt modern fysik är i princip omöjligt.

SLUTORD

Wiclund skriver: "Om det är så att alla experiment, som utsätts för en närmare granskning, i efterhand visar sig vara ohållbara, då är det möjligt att detsamma skulle gälla alla andra experiment också, om de utsattes för en närmare granskning eller om de kunde utsättas för en sådan."

Vi har redan sett att inte, som Wiclund påstår, alla experiment som utsätts för en närmare granskning visar sig ohållbara. I Pearce-Prattserien tex var sannolikheten att resultaten skulle bero på slumpen 1/22·10⁹. Detta skulle räknas som statistiskt signifikant inom vilken annan vetenskapsgren som helst, men så icke inom parapsykologin. Det är ju nämligen så att den eventuella sanningshalten i de parapsykologiska resultaten på ett avgörande sätt skakar grundvalarna för den mekaniskt-materialistiska världsåskådning, som de fles-

ta bekänner sig till idag. Man är då beredd att acceptera i stort sett vilka "förklaringar" som helst, bara inte att de paranormala fenomenen skulle existera i "naturvetenskaplig betydelse". Koestler skriver tex att vissa teoretiker framkastat tanken att sannolikhetskalkylen skulle ha något inbyggt fel. Något sådant har man emellertid inte funnit. Och även om så vore, återstår ändå många oförklarade spontanfall. Fru Hellströms upplevelser är inte de enda i sammanhanget. Jämför tex Heywood och D Scott Rogo.

Så återstår då de fall som "om de utsattes för en närmare granskning, eller om de kunde utsättas för en sådan..." osv. Här är verkligen Wiclund ute och gör halsbrytande piruetter och krusprång på en mer än slak lina. Här har han lämpat alla vetenskapliga värderingar och kriterier överbord och rör sig enbart med fromma förhoppningar och egna fördomar. Sådant har ingen plats i vetenskapliga sammanhang.

Det är intressant att notera att utanför sin egen krets möter parapsykologerna störst förståelse hos de teoretiska fysikerna. Dessa har nämligen för länge sedan lämnat den ännu så länge allmänt utbredda 1800-talsmässiga världsåskådningen om rummet och materien. Man talar om partiklar som samtidigt är sannolikhetsvågor, om tiden och rummets sammanflätning till ett oskiljbart helt, där tidens flöde är beroende av mängden materia samt observatörens relativa posi-

tion och hastighet, om partiklar-vågor som uppstår ur tomma intet och försvinner igen, om universum som bestående av ett sammanhängande fält med lokala materiella förtätningar, där distinktionen mellan subjekt och objekt är meningslös. Ingenting, kort sagt, är likt den vardagliga verklighet vi uppfattar med våra fem sinnen och tror oss omgivna av.

Man har börjat jämföra uttalanden av fysiker, mystiker och medier och funnit förbluffande överensstämmelser. Se LeShan och Capra.

Är det möjligt att vi nu skådar embryot till en ny vetenskaplig paradig?

LITTERATURLISTA

Om parapsykologi:
Bender H: *Telepati Klärvojans Psykinesi*, Natur och Kultur 1976
Heywood R: *Sjätte Sinnet*, Bonniers 1961
Jacobson N-O: *Liv Efter Döden?* Zindermans 1971
Koestler A: *Slumpens Rötter*, Askild och Kärnekull 1973
Magnusson S: *Det "Övernaturliga" Och Vår Världsbild*, Zindermans 1976
Scott Rogo D: *Parapsychology*, Laurel-Dell 1975

Om parapsykologi-fysik:
Capra F: *The Tao Of Physics*, Shambhala 1975
LeShan L: *The Medium, The Mystic And The Physicist*, Ballantine 1975

Om fysik:
Gerholm T-R: *Fysiken Och Människan*, Aldus 1966

Sökaren omnämnd

I Västerbottens-Kuriren, Umeå, fanns den 21 augusti en recension av Per Ragnars "En sökares dagbok", skriven av Berit Bylund. Hon presenterade där även Sökaren.

Så här lyder avslutningen av hennes artikel:

"Lösnummerförsäljningen är liten och förekommer huvudsakligen i Stockholmsområdet, där också en tredjedel av de knappt 3 000 prenumeranterna finns. I Norrland är tidskriften känd av ett fåtal. Det är synd, för den är bra.

För det första är den informativ. Här får man veta något om andra världsbilder, andra hållningar inför tillvaron än den egna.

För det andra framförs i Sökaren skarpsinnig och ofta väsentlig kritik av kristen tro. Jag är kristen, men vill gärna ta del av andra erfarenheter och menar det vara positivt att få min tro ifrågasatt. Det tvingar mig att tänka efter: vad är det jag tror på och varför?

Så läs gärna Sökaren du också, läs den som den engelske filosofen och statsmannen Francis Bacon (1561–1626) skulle ha läst den:

– Läs inte för att få säga emot eller vederlägga, inte för att tro och ta för givet, inte för att finna lärare att lyssna till, utan för att tänka på och överväga."

Alf Ahlberg

ÄR GUD ALLSMÄKTIG?

1.

Varje söndag i alla kristna kyrkor bekänner församlingen sin tro på "Gud Fader allsmäktig". Denna tro betraktas ju som en hörnsten i den kristna läran. På samma gång skall Gud vara barmhärtig och kärleksfull, ja själva Kärleken. Hur går det ihop i betraktande av allt det onda som sker, av allt det namnlösa lidande, all den flod av svett, blod och tårar som väller genom världen?

Teodicéproblemet, alltså frågan hur man kan förena tron på en allsmäktig och kärleksfull Gud med en värld full av ondska och lidande, har sedan urminnes tider sysselsatt människotanken både i och utanför kristendomens krets. Man har sökt lösningen i ett fåtal i oändlighet varierade tankegångar, som delvis är intressanta men alla otillfredsställande. De skall här endast flyktigt beröras.

1. Man har tänkt sig, att vi, om vi kunde överblicka tillvaron i dess helhet, skulle se, att vad vi kallar ondska och lidande är nödvändiga för det helas fullkomning, liksom de mörka partierna på en tavla måste finnas för helhetsverkan. Vi möter denna tankegång redan i antiken, och den är central för två svenska tänkare, Thorild och Boström. Fröding som kanske mer än någon annan av våra diktare grubblat över ont och gott har gett den följande uttryck:

Kunde ögat skåda
bilden av det hela,
kunde örat höra
strängarna som spela
huvudmelodin

visste då vårt öga,
hörde då vårt öra,
att det högsta höga
och det lägsta låga

våra tankar våga
dröjande beröra
såsom toner höra
med i harmonin?

Men de skilda ljudens
helbegrepp är gudens
icke människans,
formernas och skrudens
sammansyn är hans.

Vad skall man säga om en tankegång som denna? Jo, att den visserligen rättfärdigar tillvaron *estetiskt* men på intet sätt *etiskt*. Antag att vi sade t ex till en fånge i ett koncentrationsläger: "Ditt lidande är nödvändigt för det helas fullkomning." Skulle det inte låta som ett blodigt hån? Ändå finns det i tanken en kärna av sanning. Den nämligen att lidande och lycka är relationsbegrepp som ljus och mörker. Ett himmelrike av idel salighet kan verka lockande som en kontrast till vårt jordelivs elände. Men tänker vi oss, att det skulle fortgå i oändlighet, skulle det inte dröja länge, innan det blev outhärdligt.

2. Lidandet har en förädlande och renande verkan. Naturligtvis finns det även däri en gnista av sanning. Man ser kanske oftast det vackraste just hos människor som lidit mest, och kanske kan lycka och välfärd vara svårare att bära utan att taga skada till sin själ. Men de flesta former av lidande – krig, hungersnöd, socialt elände i slummen osv – har en rakt motsatt, en brutaliserande, förråande verkan, en tendens att driva människan ner till, ja under djurstadiet. Att söka rättfärdiga lidandet i världen med dess påstådda förädlande verkan har blott alltför ofta i mer eller mindre beslöjade former använts för att slå vakt om bestående missförhållanden.

3. Ett vanligt argument, särskilt på kristet håll, är följande. Gud har

gett människan (i motsats till djuren) frihet, och just däri ligger hennes värdighet. I sin allmakt skulle han ha kunnat skapa människan sådan, att hon vore oförmögen till det onda, men då skulle hon heller inte kunnat vara i moralisk mening god. Men med friheten följer möjligheten att missbruka den, och orsaken till det onda och lidandet är människans missbruk av friheten i det ondas tjänst.

Härtill är att säga, att människan visserligen är skuld till mycket lidande i världen men långt ifrån till allt. Inte till naturkatastrofer som kostar tiotusentals varje år livet. Och även där människan bär skulden är det vanligen inte de mest skuldbelastade som drabbas hårdast av följderna. Det var t ex inte Hitler och hans kumpaner som fick lida mest av det onda de kom åstad. Guds kvarnar mal långsamt.

Vi beundrar med all rätt naturens skönhet, och i kristen förkunelse brukar den ofta omtalas som vittnesbörd om dess upphovs storhet och majestät. "Hur skön då måste själva källan vara." Men alltför ofta glömmar vi det omätliga lidande som i form av kampen för tillvaron ligger till grund för denna skönhet. Är det en allsmäktig och kärleksfull Gud, varsskapelser endast kan existera genom att tillfoga varandra lidande och död? Möjligt att de vetenskapsmän har rätt som anser, att naturens otroliga sinnrikhet inte kan vara ett verk av slumpen utan förutsätter något i stil med ett förnuft. Men förhåller det sig så, vittnar i varje fall inte lidandet i naturen om något i stil med *moraliska* kvaliteter hos detta världsförnuft.

Kort sagt – hur vi än vrider och vänder på saken går det inte att förena tanken på Gud som allsmäktig med honom som en kärlekens Gud. Kristendomen skulle, synes mig, vara lättare att acceptera för

tänkande människor, om man ärligt vidginge det i stället för att dölja det med diverse intetsägande talesätt. Och står den tro på en allsmäktig Gud som varje söndag bekännes i alla kyrkor verkligen i samklang med den nytestamentliga gudsbilden?

2

Låt oss först kasta en blick på Gamla testamentet. Där är Gud verkligen – åtminstone vad de äldre partierna beträffar – allsmäktig. Ty om någon ond makt, någon "vetersakare" blir det först tal i de yngre partierna under påverkan från andra religioner, främst parsismen. Gud sänder inte bara det goda utan även det onda, det sistnämnda som straffdom. Den rättfärdige, dvs den som trofast håller Guds bud och stadgar, går det väl i händer och han får länge leva på jorden. Den orättfärdige drabbas förr eller senare av Guds straff – här i tiden, ty efter döden väntar alla samma lott, ett ödsligt skugg- och skenliv i Sheol, underjorden. I längden och när den ena olyckan efter den andra drabbade Guds egendomsfolk blev det dock svårt att upprätthålla denna tro på belöning och straff för rättfärdiga och orättfärdiga. En av de mest monumentala böckerna i GT, ett av världslitteraturens stora diktverk, torde få uppfattas som en polemik mot den. Vi dröjer ett ögonblick vid den, ty den hör in i sammanhanget.

För första gången möter vi här, i Jobs bok, Satan, men han är inte Guds store motståndare i en kamp som omspannar tillvaron utan snarare en "Hans Maj:ts opposition", som alltjämt tillhör den allsmäktige Gudens hovstat. Tillsammans med de övriga "Guds söner" (ärkeänglarna) har han kommit men inte för att prisa Guds makt och godhet utan tydligen för att klaga på människornas ondska. (Jmfr den av denna scen inspirerade prologen till Goethes Faust.) "Har du gett akt på min tjänare Job?" frågar Gud. "Hans like finns inte i ostrafflighet och redlighet." "Tjänar då Job dig för intet?" svarar Satan hånfullt. Har du inte gett honom all den lön en människa kan önska sig: rike, dom, anseende, söner och döttrar. Men låt mig få hand om honom, beröva honom allt vad han äger, slå honom med sjukdomar. Än en gång upprepas scenen, och Job sitter naken och eländig, berövad barn och egendom, med kroppen höljd av smärtsamma bulnader på sin hög av aska och jord. Tre vänner kommer



(Foto Rein Vålme)

för att trösta honom och sitter på österländskt vis sju dagar och sju nätter tigande hos honom. Därmed började det egentliga dramat. Vännerna utvecklar med flödande vältalighet, att Jobs lidande måste vara ett Guds straff för något ont som han medvetet eller omedvetet har begått. Men deras långa ordflöde gör endast Job alltmer uppretad. Han bedyrar sin oskuld och lyfter i vredesmod handen mot den Allsmäktige. Någon rättfärdig världsordning kan man inte spåra. "Veten att Gud har gjort mig orätt." I dramats slutscen talar Gud själv ur den nattliga stormvinden, sedan de klokas och överklokas röster tystnat. Vem är du, lilla kryp därnere, som vill mästra och döma mig? Var du med när jag lade jordens grund, vem spände sitt mätsnöre ut över henne? Är det du som bjuder dagen att gry? Knyter du tillhoppa Sju-stjärnornas knippe, och förmår du att lossa Orions band? ... Så fortsätter Gud i sitt tal, men märk väl, inte om sin godhet och vishet, som det står i rubriken över ett av dessa kapitel i vår svenska bibel, utan om sin *absoluta ofattbarhet* för mänsklig visdom. De långa och en aning långrandiga skildringarna av Behemot och Leviatan anses av de flesta forskare vara ett senare till-

lägg av okänd hand. Men i så fall måste den som gjort tillägget ha förstått meningen med Guds tal och Jobsbokens innersta kärna. Den som vill demonstrera Guds godhet manar inte fram sådana vidunder, men väl lämpar de sig för att vittna om hans absoluta *obegriplighet*.

Och detta är, såvitt jag förstår, Gamla testamentets sista svar på frågan om Guds allmakt och godhet. Gud kan inte mätas med mänskliga mått, gott och ont har ingen tillämpning på honom, han är "das ganz Andere".

3

Den äldre judendomen är strängt monoteistisk. Men i den värld där kristendomen föddes hade dualismen för länge sedan fått en fast position. Ondskans andemakter spelar som bekant en väsentlig roll i evangelierna, för att nu inte tala om den sista av de kanoniska böckerna. Deras hövding Satan har radikalt ändrat karaktär. Han är inte längre medlem av Guds hovstat utan med sina härskaror, sina "herradömen och väldigheter" Guds mäktige ärkefiende. Hur de djävulska makterna fått insteg i Guds värld, som ju i skapelsens morgon var god, säges ingenstädes i vår bibel; deras existens förutsättes given. Men

mycket tidigare hade man i kristendomen en bestämd uppfattning om det ondas ursprung. Man utgick från Jes 14, en sång om Babels härskares fall. "Huru har du icke fallit från himmelen, du strålande morgonstjärna!" Stället ansågs syfta på Lucifer (Ljusbringaren), den högsta av alla skapade varelser, ämnad att sprida Guds ljus över världen. Han förhävde sig själv och ville göra sig till Gud. Därför kastades han med allt sitt anhang efter en stor strid (Uppb 12:7 ff) ned på jorden, varifrån han med förbittring fortsätter kampen till tidernas ände. I en orms skepnad förför Satan våra äldsta förfäder, inför därmed synden i mänskligheten och låter indirekt en förbannelse vila över hela naturen. Ty enligt nytestamentlig uppfattning råder det ett hemlighetsfullt samband mellan människans synd och naturens förbannelse. "Skapelsen har ju blivit lagd under förgängelsen, icke av eget val utan för dens skull som lade den därunder" (Rom 8:20). Men i och med att Gud har en obesegrad fiende ("denna världens furste") emot sig, kan han inte så länge kampen pågår, dvs till tidens ände, vara allsmäktig. Man erinrar sig kanske en av Jesu liknelser av följande innehåll. En man sådde god säd i åkern. Men när den sköt upp befanns ogräs spira bland vetet. Bestörta frågade tjänarna: "Herre du sådde ju god säd; varifrån kommer ogräset?" Mannen svarade: "En ovän har gjort detta." – Den som har en ovän, vars onda anslag han inte kan förhindra, kan inte kallas allsmäktig.

Ingen sofistisk i världen kan alltså enligt min mening förena tron på en allsmäktig och kärleksfull Gud men det ondas faktum. Alla de där talesätten om att Gud visserligen inte vill men "tillstädjer" det, att han inte vill det onda och lidandet men vill något *med* det, att han gett människan frihet, som hon missbrukar osv – allt detta gör mig endast upprörd. Och på samma sätt med allt tal om att det är fråga om ett mysterium, om att Guds vägar är outrannsakliga. Jag tror mig inte sakna sinne för det religiösa mysteriet, men det får inte förväxlas med absurditet. Jobsbokens förutantydande grundtanke att ord som gott och ont tillämpade på Gud saknar mening, finner jag rimlig men inte kristen. Kristendomens Gud skall vara barmhärtig, god och kärleksfull, och då måste sådana ord ha en mening. Och då blir den gängse uppfattningen om en allsmäktig Gud inte längre ett mysterium utan en absurditet.

4

Det må vara hur kätterskt som helst men jag anser alltså den första trosartikeln om en allsmäktig Gud oförenlig med den kristna gudsbilden enligt vilken Gud är kärleken. Om något är karakteristiskt för kristendomen till skillnad från andra stora religioner, så är det att Gud inte är den enväldige härskaren, som styr allt efter sin allmakts vilja, utan en kämpande och lidande makt, som lider i världens lidande. Korset är inte en engångsföreteelse, något som hände för två tusen år sedan, utan en symbol för den lidande Guden. "Öster, väster, norr och söder korsets armar överskygar", som det står i en svensk psalm. Kampen fortgår och människan kan sluta sig till den ena eller den andra sidan. Den fortgår så länge tidens och historiens värld varar, men det är kristen tro – obevisbar som all tro – att den en gång skall sluta med den lidande kärlekens seger. "En gång" det är här ett nödfallsuttryck, ty vad nu än denna seger innebär, så ligger den bortom tid och historia och är följaktligen för vårt tidsbundna tänkande ofattbar.

Men om det, såsom förut antytt, för biblisk uppfattning råder ett

Andersson m. fl.

Det kan vara viktigt för en forskare vad han har för namn, hävdar Stephan Rössner i *Läkartidningen* 34/78. En som heter Andersson har lättare för att bli professor än en som heter Östlund.

Antalet professorer som har sina efternamns begynnelsebokstäver i alfabetets början är hela 10% fler än man skulle förvänta enligt en normalfördelning. För "biträdande professorer" – som inte lyckats riktigt lika bra som professorerna – är övervikten något mindre. Rössner ger följande tabell:

	studenter	biträdande professorer	professorer
A – N	66,8%	71,6%	76,3%
O – Ö	33,2%	28,4%	23,7%
n	–	316	220

Orsaken till denna anomali antas vara att en stor del av forskningen i våra dagar är lagarbete. Men när avhandlingarna publiceras, redovisas författarnamnen oftast i alfabetisk ordning. När sedan dessa arbeten refereras blir det vanligen "Andersson et al". (et al = m fl) "Östlund" kommer inte med "at all". "I en nylig analys i Current contents av forskare i nobelprisvinnarklass har ett omfattande data-arbete lagts ned på att beskriva hur dessa författare refererats. Det visar sig bl a att datorn söker på det första författarnamnet eller möjligen några av de första. Den som ständigt ligger långt bak i listan kommer kanske bort orättvist?"

Om Östlund vill bli professor bör han nog byta namn till "Aaabel" – med tre a:n, så kommer han garanterat först.

S R-n

hemlighetsfullt samband mellan människans synd och naturens förbannelse, förefaller det också konsekvent att tänka sig ett samband mellan den lidande kärlekens seger och naturens frigörelse. Paulus säger det på det gåtfulla, redan citerade stället (Rom 8:19 ff), där han talar om "skapelsens trängtan" (eller som det i en äldre och bättre översättning heter "kreaturens suckan"), "dock, så, att en förhoppning skulle finnas, att också skapelsen en gång skall bli frigjord från sin trældom och komma till den frihet som tillhör Guds barns härlighet."

Varje ny vår – så har man tänkt sig – är ett förebud till den världens stora vår, då hela naturen frigöres. Hos mystikerna, t ex Mäster Eckhart, liksom hos den tyska romantikens filosofer möter vi ofta och i många varianter denna tanke. I vår egen litteratur har den kanske fått sitt mest fulltoniga uttryck i Viktor Rydbergs dikt "Drömliv".

Anm. Alf Ahlberg blev 1917 fil.dr och 1962 teol. hedersdoktor i Lund. 1975 fick han professors namn. Han har varit rektor för Brunnsviks folkhögskola. Han har skrivit ett 50-tal böcker och gjort omkring 200 översättningar.

Rolf Ejvegård

HESIODOS den första filosofen



Vem som skall betecknas som den första filosofen har det rätt delade meningar om. Aristoteles anser att det var Tales från Miletos, och denne har därför fått epitetet filosofins fader. Senare forskare har dock velat sätta Tales samtida Anaximander först i den filosofiska tradition vilken i dag kanske är lika levande som någonsin tidigare. Men vill man räkna in Hesiodos bland filosoferna, bör han få hederstiteln att vara den första i sitt fack. Han levde i Grekland på 700-talet f Kr dvs ungefär 100 år före Tales och Anaximander. Från Hesiodos' skrifter finns en hel del fragment bevarade (från Tales' nästan ingenting och från Anaximanders mycket litet) och det är framför allt två filosofiska spörsmål som han tar upp: varifrån allt kommer och hur en människa bör uppträda. Jag anser det därför berättigat att kalla Hesiodos filosof.

Hesiodos teorier om jordens och människans uppkomst har helt och hållet klätts i mytologisk dräkt. Från början fanns det endast en enhet vilken hölls ihop av en speciell kraft. Enheten bestod enligt Hesiodos av himlen och jorden. Att han beskriver helheten som sammansatt av delar beror på att det sedan underlättar beskrivningen i mytologiska termer. Delarna bör nog inte uppfattas som urskiljbara i den ursprungliga helheten. Den sammanhållande kraften, den som håller ihop delarna, är kärleken (grekiska Eros, jfr svenskans erotik). Ursprungligen var således världsalltet ett famntag mellan den manliga himlen och den kvinnliga jorden. Personifikationerna Himmel och Jord var förbundna genom

manslemmen som i detta stadium kan anses höra lika mycket till Himmel och Jord.

Det kärleksfulla famntagets resulterade i att tiden uppstod. Sonen Tid (på grekiska Kronos; jfr t ex kronologi och kronometer) föddes och separerade fader Himmel från moder Jord. Därvid bröts manslemmen av (i myten handgripligen) av Tid, och ett gap (på grekiska Kaos) uppstod mellan Himmel och Jord.

Tid fick sedan tre söner, Zeus, Poseidon och Hades, och de fick var sitt område att härska över. Zeus fick de övre regionerna, himlen. Poseidon fick den stora kringflytande floden eller havet (på grekiska Okeanos, vårt ocean) runt jorden. Zeus skapade människan och hennes tillhåll blev jorden. De tre gudabröderna härskade gemensamt över jorden, inte alltid i bästa samsjaja.

Det är klart att det inte är lätt att ge en filosofisk eller vetenskaplig förklaring till hur allt började. Dagens astronomiska teorier om universums uppkomst gör oss inte mycket klokare än vad Hesiodos' spekulationer gör.

Den filosofiska tankegången bakom den mytologiska dräkten tycks vara följande.

Det måste ha funnits någonting från början. Någonting kan inte ha uppstått ur ingenting. Detta någonting måste ha haft utsträckning, möjlighet att dela sig samt en inneboende kraft. Potentiellt fanns alltså allting från början.

Så började något hända. Att något händer betyder att tidsdimensionen kommer in. Ett "före" och ett "efter" uppstår. Helheten delar

upp sig i två enheter. Före fanns det sålunda endast ett enhetligt embryo. Efter fanns det två olika komponenter i universum. Den inneboende kraften fanns i bägge delarna och en fortsatt delning var möjlig och pågick tills vi fick den värld av mångfald vi har i dag. Huruvida massan är konstant eller ny materia bildas är ett problem Hesiodos inte gick närmare in på. Inte heller tycks han ha tagit upp problemet om summan av all energi, kraft, kärlek är konstant. Det förefaller dock som om han skulle ha föredragit konstansprincipen om han uttryckligen ställts inför detta problem. Hesiodos tycks vara den första som i sin världsförklaring anser det nödvändigt att införa energiprincipen och detta steg får nog anses vara ett av de viktigaste i hela den vetenskapliga teoribildningens historia.

Kärleken blir också en viktig princip inom Hesiodos' etik. Kärleken håller samman, stöttar, hjälper, tröstar osv. Avsaknad av kärlek ger upphov till söndring, förstörelse och hat.

Människan har fri vilja att utnyttja sin inneboende kraft, att skapa det som är gott. Det är Zeus, himmelens gud, som avgör vad som är gott och vad som är ont för de människor han skapat. Vi har här alltså att göra med s k gudomlig rätt. Det är också Zeus som ser till att de människor som utnyttjar sin inneboende kraft på rätt sätt blir belönade. Med dessa tankegångar lämnar Hesiodos definitivt filosofin och ger sig in på religionens område.

Anm. Fil dr Rolf Ejvegård är filosof.

1 Onsdag Paul Solomon "Dynamisk meditation" 08-109615
Allhelgonad. se Sökarguiden i nr. 8! **44**

2 Torsdag Paul Solomon "Dynamisk meditation" se ovan
Tobias "Det stora sökandet inom de olika religionerna" 

3 Fredag Hubert An Experience of the four aspects of therapy:
Body, emotion, mind and spirit 

4 Lördag Helgseminarium; Anders B:son Johansson
Sverker Hålsans Hus, Lörd-Sönd.
Alla Helgons dag Ring 08-426717

5 Söndag Massagekurs 3, 4-5 nov. kontakta
Eugen Peder 08-111899 Apeiron Institutet

6 Måndag Måndagsgruppen: Cheops Pyramiden.....
Gustav Adolf Anders B:son Johansson, OBS! Stora Salen
Medborgarhuset, kl. 19.30. **45**

7 Tisdag Daniel Casriels skrikterapi; J. Arn.
Ingegerd Galleri Med Mera, Hornsg. 29A, kl. 19.00

8 Onsdag Konferensen i Paravetenskap i London
Vendela 1978, Göran Brusewitz berättar kl. 19.30

9 Torsdag Teodor

10 Fredag Martin Luther

11 Lördag Chondriagnostik med demonstration; Sune Golby
Mårten Hålsans Hus, Fjällg. 23A, kl. 16.00

12 Söndag Varför söker vi sanningen? Arne Hansen
Konrad Teosofiska Samfundet, Karlav. 44, kl. 16.00

13 Måndag "Allt våra maktfaktorer för sig själv och andra."
Kristian Gösta Eklund, Måndagsgruppen, 19.30 **46**

14 Tisdag Fullmåne, Samadi-meditation, Hökarv. 2, 126 58
Emil Karma Shedrup Dargye Ling, Center för Tibetansk Buddhism

15 Onsdag Leopold

16 Torsdag Edmund

17 Fredag UFO och Parabiophysik; en het potatis!
Napoleon Jan Fjellander, ABF, Sandlersalen kl. 19.30

18 Lördag Frisk i 100 år? Anders Gemarett
Magnhild Hålsans Hus, Fjällg. 23A kl. 16.00

19 Söndag Elisabet

20 Måndag GRUNDKURS I ASTROLOGI: Bert Yoga Jonsson
Pontus Måndagsgruppen: Makrobiotikens 5 element
Åke Mälhammar, Medborgarhuset, sal 13, kl. 19.30

21 Tisdag Helga

22 Onsdag Martinus Kosmologi, Linnégatan 12, kl. 19.30
Cecilia TCO-lokalen,

23 Torsdag Föreläsning & demonstration av Healing; SFF, Karlav. 52 kl. 19.30
Klemens

24 Fredag Gudrun

25 Lördag Polaritet i människan; Anders B:son Johansson
Katarina Hålsans Hus Lörd-Sönd; Ring 08-7126717

26 Söndag Torkel

27 Måndag Bröderna Lejonhjärta, landet Narnia och
Astrid Sagan om Ringar; Hans Möller
Måndagsgruppen, Medborgarhuset, sal 13, kl. 19.30 **48**

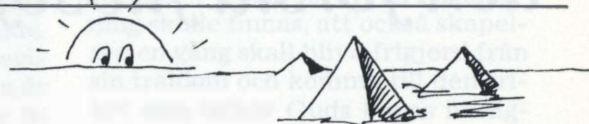
28 Tisdag Malte

29 Onsdag Sune

30 Torsdag Anders

Åke Moberg, kyrkolorde i LKK, kl. 19.30
SSF (Stockholms Spirituallistiska För) Karlav. 52, 14. ned

Jim Hieronymus från Kalifornien ger även
workshops i primalterapi, rebirthing och
"mind-clearing"! Primal-Kafeet, Galleri
Med Mera, Hornsgatan 29 A, ing. Bellmans-
gatan. Kl. 19.00. tel: 08-43 75 48



Föreningen för Psykobiophysik, Fjällgatan 23A
116 45 Stockholm tel 08-41 23 66 (sönd kl. 19-21)

Kurslokal centralt

Drottninggatan 85, 2 tr. Strindbergs
Blå tornet, Stockholm. Lämplig för yoga
och terapikurser. Plats för 20-25 ligg-
ande. Stort rum 60 m² samt ett mindre på
16 m². Endast för veckoslutskurser. Tag
kontakt med Per & Gita Sellmann
tel: 08-11 27 04



Julmarknad!
I nästa Sökarguide informerar
vi om vår årets "andliga" jul-
marknader och basarer håller
till! Hör av dig till Sökarguiden
med information.

Grundkurs i Astrologi på Masergården, Grytnäs by
Leksand tel: 0247/12231 (150:- exkl. kost
o logi. Kursid: 1 vecka. Information 08-688489
Löpande Yoga- och meditationskurser i Stockholm.

En kurs för dej - om dej.....
24, 25 - 26 nov. kursledare är:
Annastina Persson-Koch. Ring 08-88 99 58
för upplysningar om kursen.
"Du är här nu för att leva ett rikt
harmoniskt och balanserat liv. Du har
själv allt som behövs." Medvetandut-
vidgning och kontroll. Kontakt och
kommunikation. Omprogrammering av bio-
computer.

Använd SÖKARGUIDEN, anteckna och stryk
för det som du är intresserad av. Kom
gärna med förslag till förbättringar.
Som du ser så finns det dagar där inget
händer, vad vi vet! Låt oss få reda på
vad din organisation har för program!

Sökarguiden



"SLUSS handlar om KOMMUNIKATION i ett utvidgande universum. SLUSS är ett försök att väva ihop informationstrådar till en magisk matta på vilken vi alla kan flyga. SLUSS är ett nätverk med knutpunkter i alla våra hjärtan...." Så här presenterar sig SLUSS själva. Vi befinner oss just nu i en tid då information av alla de sorter bara flödar över oss. Mycket ofta går vi miste om information. Viktiga meddelanden som kanske hade förändrat vår livssyn passerar oss omärkt förbi. Mycket av vad som skrivs i utländsk press når oss aldrig. Hur skall man någonsin finna sin väg genom denna informationsdjungel? SLUSS erbjuder oss en liten början, en liten stig, att sakta söka oss fram på. Meningen är att var och en som hittar intressanta artiklar, teckningar, bilder eller skriver själv kan sända in dem till SLUSS som sedan trycker upp det i A4 blad. Varje månad görs ett utskick på ca 50 informationsblad och för det betalar du 60:-/året. Skriv till SLUSS c/o Michael Holdstock, Essinge Brogata 13, 4tr, 112 61 Stockholm för ytterligare information.

Läkemedel



utan biverkningar! Det kämpar den
Svenska Föreningen för Vetenskaplig
Homeopati för. För 20:- blir du med-
lem och erhåller föreningens kvartal-
tidskrift "Tidskrift för Homeopati".
Expeditionen "Homeopatiska Byrån" är
förlagd till c/o Dahl, Eknäsvägen 2,
112 64 Stockholm, tel: 08-56 53 91.

Summit Lighthouse

håller bindningsmöte för alla intres-
serade den 29 okt. i Hålsans Hus,
stora salen kl. 15.00. Meningen med
mötet är att samla alla som sympati-
serar med Summit Lighthouse under
ett och samma tak. Information om
verksamheten i Sverige kan du få från:
Gordon & Elisabet March, Bonarp,
260 70 Ljungbyhed.

HD meditationen

håller tills vidare till i Casselstudion på Sveavägen 128. Deeva Rajneesh Meditations-
center meddelar att det ständigt blir förändringar i programmet. Ring gärna till
Muktesh eller HariDeva 08-34 82 02 och få det senaste programmet. Några avser att
åka till Poona i november. Vill du inte följa med?

SÖKARGUIDEN EXPANDERAR!!!

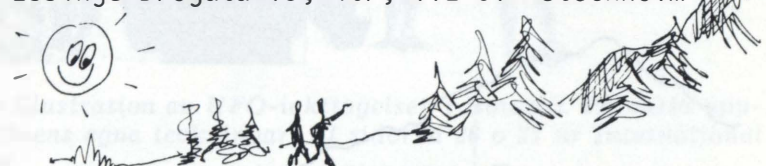
Ja, SÖKARGUIDEN har fått ytterligare en sida till sitt förfogande!
Vi hoppas att detta ska stimulera dig att sända in programblad
och annan information om vad som händer i den Nya Tidsålderns anda.
Vi tar inte emot annonser men ser gärna att ni kontaktar oss och
informerar om vad ni håller på med.

SÖKARGUIDEN vill ha informationsmaterial tillhanda senast den 25
i varje månad för att det ska komma in i nästa nummer.

SÖKARGUIDEN c/o Per Sellmann, Drottninggatan 85, 2tr, 111 60 Stockholm

ideér
nätverk
information

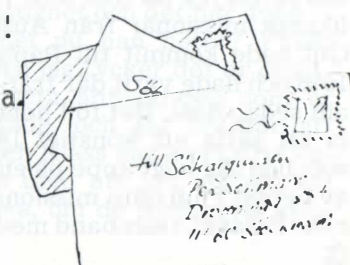
artiklar
flöde
bilder



Upplev några meningsfulla kurs- och hälso-
dagar under ett intensivt veckoslut! I ut-
kanten av Stockholm erbjuder Wanja Lekberg
hälsokost, avspänning och motion för 190:-
inkl. kost och logi. max 10 deltagare.
Ring Wanja, helst f.m. vardagar 08-7761775
för ytterligare information.

COSMOSOFISKA STIFTELSEN

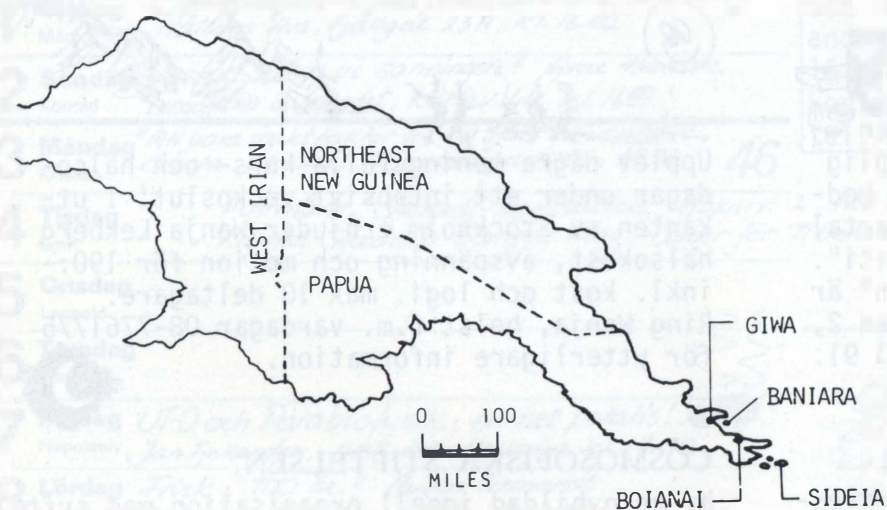
är en nybildad ideell organisation med syfte
att hjälpa människor att leva och utvecklas
i skapande harmoni med "Cosmos". Stiftelsen
ämnar ordna föredrags- och diskussionsaftnar
tills vidare med astrologi, hälsa, energi
och parapsykologi på programmet. Du som är
intresserad av att få veta mer och även få
stiftelsens program och stadgar kan skriva
till: Cosmosofiska Stiftelsen, Birger Jarls-
gatan 99, 113 56 Stockholm, 08-15 98 67



När ett främmande föremål och dess humanoidbesättning observeras av 38 vittnen, är det hög tid att ta UFO-fenomenet på allvar.

NÄRKONTAKT: HISTORIENS BÄSTA FALL

av Jerome Clark



I nästan ett helt års tid före det historiska mötet i Boianai hade underliga flygande föremål siktats på himlen över Papua, Nya Guinea. Men Fader William Booth Gill fäste ringa vikt vid rapporterna och skrattade till och med, när hans kollega dr Kenneth Houston i den närbelägna byn Dogura beskrev sin egen iakttagelse den 18 oktober 1958.

– Ni såg en satellit, förslog Gill. Houston förnekade detta, men Gill glömde snart bort hela saken.

Houstons berättelse gjorde inget starkt intryck på Gill, som var anglikansk missionär från Australien. Gill hade kommit till Papua först 1946 och hade varit där från och till allt sedan dess. Det föll honom inte in att sätta ett konstigt ljussken, som han såg högt uppe på ena sidan av berget Pudi nära missionsstationen i Boianai, i samband med UFOs.

Detta var några månader senare, den nionde april 1959.

Först trodde han att det var någon som bar en strålkastare, men tio minuter senare återkom skenet på motsatta sidan av berget – ett avstånd som är omöjligt att tillryggalägga för en människa på så kort tid. Dessutom bodde ingen däruppe; trakten är ofruktbar och svårtillgänglig.

Klockan ett på natten den 21 juni såg Gills medhjälpare Stephen Gill Moi ett mystiskt föremål, som såg ut som ett "uppochnedvänt tefat" nära missionsstationen. Han berättade det för Fader Gill och påstod att han aldrig hade hört talas om flygande tefat.

Gills skepsis fortsatte, och fredagen den 26 juni skrev han till sin vän pastor David Durie, rektor för en missionshögskola i Dogura och UFO-anhängare, för att uttrycka

sina tvivel om flygande tefat. Han undertecknade brevet "William Tvivlaren".

– Jag är nästan övertygad om "besöksteorin", sa han, men mitt enkla sinne kräver fortfarande vetenskapliga bevis, innan jag kan acceptera teorin om besök från yttre rymden.

Just den kvällen, till och med innan Gill postade brevet, såg han UFO:n själv och blev därmed historisk som huvudpersonen i det mest imponerande fallet av närkontakt av tredje graden som någonsin nedtecknats. Denna iakttagelse och den som följde kvällen därpå har publicerats vida omkring i UFO-litteraturen. Eftersom de är så välkända, skall jag endast återberätta dem i korthet.

Gill upptäckte först ett starkt, vitt ljussken på himlen i nordväst kl 18.45 den 26 juni. 38 personer samlades för att iakta ett stort, diskusformat föremål med fyra ben som svävade över dem. Ovanpå föremålet tycktes fyra människoliknande figurer, som omgavs av ett slags strålgång, "göra något på däck". Då och då försvann en eller alla av figurerna under däck för att återkomma strax därpå. Kl 19.30 kunde föremålet inte längre iaktas i den tilltagande molnigheten.

Omkring en timme senare visade sig andra mindre UFOs. Gill trodde att dessa kanske hörde ihop med det första föremålet – det som han antog var "moderskeppet", vilket åter siktades kl 20.50. Med vissa avbrott förblev UFO-farkosterna synliga fram till kl 22.50, då det blev så molnigt att moderskeppet, det sista föremålet som fanns kvar, försvann för gott.

Iakttagelsen hade varat i över fy-

ra timmar. Det fanns 38 vittnen. Av dessa skrev 25 under en redogörelse för händelsen, som Gill sammanställde kort därefter.

Följande morgon klockan sex återvände UFO-farkosterna. En av dem var "moderskeppet" med sina fyra besättningsmän; två av de mindre föremålen var också synliga.

Varelserna tycktes åter vara samsatta med något. Den här gången vinkade och ropade Gill och hans vänner, sammanlagt ungefär tolv stycken, till "männen" och försökte locka dem att landa farkosten. "Ufonauterna" vinkade tillbaka och fortsatte sedan sitt arbete, vilket detta nu än var. När det började mörkna, signalerade Gill till UFO:t och detta rörde sig tydligt fram och tillbaka som svar.

Klockan 18.30 gick Gill in för att äta middag. En halvtimme senare, när han kontrollerade himlen igen, återstod bara "moderskeppet", men det var mindre än tidigare. Han gick in igen för att leda en gudstjänst. När den var slut kl 19.45, var himlen helt täckt av moln och inga UFOs kunde upptäckas.

UFO-farkosterna visade sig för sista gången följande kväll, den 28 juni, kl 18.45. Vid ett tillfälle ungefär fyra timmar senare radade inte mindre än åtta UFOs upp sig på en del av himlen. Besättningsmännen syntes inte till någon gång. Kl 23.20 hörde Gill "en skarp, metallisk skräll från taket till en av byggnaderna på missionsstationen, som om ett stycke metall hade fallit ner från hög höjd. Man kunde emellertid inte höra något 'föremål' rulla nerför det sluttande taket efteråt. Fyra UFOs i cirkelformation högt upp på himlen. Kl 23.30 till sängs och UFOs fortfarande där."

"Måndag 29/6 1959. Taket undersökt. Inget synbart märke eller buckla som man skulle kunna vänta sig efter smällen i går kväll."

Man skulle tycka att en så betydelsefull händelse skulle vara tillräcklig för att avgöra frågan om UFOs är verkliga eller ej. Det har den emellertid inte varit.

En framträdande kritiker av UFOs, Daniel Cohen, har till och med framkastat tanken att Fader Gill inte existerar. Cohen skriver i sin bok *Myths of the Space Age* att om Gill existerar, då existerar UFOs; eftersom det inte finns skäl att tro att UFOs existerar, finns det heller inte något skäl att tro att Fader Gill existerar. Ett vattentätt argument som bara faller på att Gill verkligen existerar.

I september 1977 besökte Fader



En konstnärs illustration av UFO-iakttagelsen i Boianai. På nästa uppslag finns vittnens egna teckningar. Ill sidorna 26 o 27 ur *International UFO Reporter*.

Gill, numera tjänsteman inom skolväsendet i Melbourne, för första gången USA och gästade då dr J Allen Hynek i dennes hem i Evanston, Illinois. Dr Hynek är astronom vid Northwestern University och chef för Center for UFO Studies, 924 Chicago Avenue, Evanston, där jag sammanträffade med Gill den första oktober.

Oundvikligen blev min första fråga: – Existerar ni? När Gill förväntat stirrade på mig, upprepade jag Cohens påstående. Gill skrattade och sade: – Ni vet ännu inte att Bill Gill existerar. Vill ni se min legitimation?

Jag tillbringade större delen av dagen i Fader Gills sällskap och fick, liksom många andra före mig, ett mycket fördelaktigt intryck av honom. Han är en mycket allvarligt sinnad människa, bildad och värtalig, samt något formell i sitt umgänge med andra. Men framför allt är han försiktig – han vägrar att spekulera över sin egen iakttagelse och avråder andra från att lägga in mer i den än han själv gör. Han tror att de föremål han såg var utomjordiska fortskaffningsmedel av något slag, men bara därför att ingen någonsin erbjudit honom en bättre förklaring av dem.

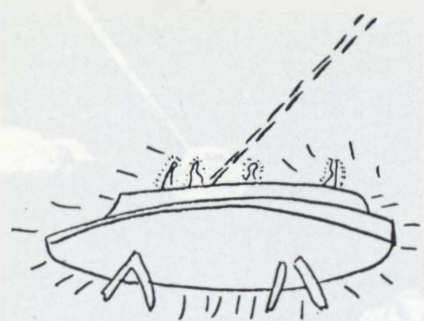
Gill är inte på något sätt UFO-anhängare. Han berättade för mig att han läst tre böcker i ämnet: Erich von Dänikens *Chariots of the Gods?* och Desmond Leslies och George Adamskis *Flying Saucers*

Have Landed (en redogörelse för Adamskis förmenta möte med en varelse från Venus i öknen i Kalifornien) vilka båda avfärdas av Gill som "smörja" – och Hyneks *The UFO Experience*, som han tycker om. Men han är öppet skeptisk till de flesta UFO-iakttagelser han hör talas om, så skeptisk faktiskt att han inte började ta mig riktigt på allvar, förrän jag berättat för honom om flera påstådda UFO-fall som jag undersökt och sedan förkastat.

Han har inte ens något emot att hans egen rapport ifrågasätts.

– Jag lyssnar mycket gärna till andra människors synpunkter, omtalade han för mig. Jag förstår deras tvivel, eftersom jag själv betvivlar många rapporter som jag hör berättas. Människor som verkar vara mycket ärliga, berättar saker för mig som jag inte förstår, och jag blir då i regel misstrogen. Och det har jag rätt att bli. Ända tills någon får tag på ett av dessa föremål och placerar det mitt i Sydney, så att alla kan ta på det och undersöka det, har man rätt att vara misstrogen.

– Till och med dr Menzel har denna rättighet och det har även – vad är det nu han heter? Philip Klass. Men jag tycker det är orättvist att göra antaganden som är oberättigade, och jag fruktar att Menzel och Klass har gjort sina antaganden utan att bry sig om att kontrollera, om de möjligtvis kun-



Fader Gills skiss av den observerade farkosten.

de ha någon förankring i verkligheten.

I en rapport som skrevs den 20 december 1967, uppgav (nu avlidne) astronomen vid Harvard Donald Menzel, sedan länge fientligt inställd till UFOs, utan omsvep att han hade "löst" fallet Gill.

Menzels argument är minst sagt egendomliga och Gill verkar snarare häpen än förargad över att en så framstående vetenskapsman skulle vara så oförsiktig i sin rekonstruktion av händelsen. Menzel skriver till exempel, att "ingen av Fader Gills och missionsgruppens iakttagelser hänför sig till (Venus)" – detta fastän Gill i sin rapport tydligt anger, att: – Jag såg Venus, men jag såg också det glänsande föremålet (det UFO som betecknas som "moderskeppet")... ovanför Venus.

Men Menzel gör faktiskt betydligt allvarigare misstag än så. Han säger vidare: – Först måste vi anta att Fader Gill och Stephen Gill Moi (lärare) bådalider av avsevärd närsynthet och att de inte hade glasögon på sig under iakttagelsen. Dessutom hade de troligen svår astigmatism (sic!), så att bilden av Venus var stor och definitivt utdragen.

Gill kan inte förstå, varför Menzel antog detta utan att först kontrollera uppgifterna med honom. (Menzel tog aldrig kontakt med Gill eller något av de andra vittnena.)

– Jag minns inte bestämt att jag hade glasögon på mig, berättade Gill för mig, men jag skulle säkert ha kommit ihåg, om jag inte hade kunnat hitta mina glasögon eller om de hade kommit bort eller gått sönder. På samma sätt kunde ni fråga mig, om jag kommer ihåg om jag hade glasögon på mig eller inte, när jag var i centrala Chicago förra tisdagen. Jag skulle bli tvungen att säga nej – eftersom jag bär glasögon utan att tänka på det. Men om

jag *inte* hade haft dem på mig, skulle jag förvisso ha kommit ihåg det, eftersom det skulle ha varit en minnesvärd upplevelse.

Dessutom är det så, att Stephen Gill Moi har utmärkt syn och aldrig har använt glasögon.

Menzel påstår i fortsatta spekulationer att papuanerna varken observerade UFO:t eller de vinkande besättningsmännen. "Fader Gill utgick helt enkelt ifrån, att de andra såg vad han själv såg", föreslår Menzel. "Fastän många 'vittnen' undertecknade rapporten, betvivlar jag mycket starkt att de visste vad de skrev under och varför. De blev säkerligen förbryllade av att deras store vite ledare såg något som var osynligt för dem själva. Å andra sidan blev de säkert inte alltför förvånade, eftersom de, när allt kom omkring, betraktade Fader Gill som en helig man."

Gill skakade på huvudet, när jag frågade honom om dessa påståenden.

– Infödingar i hollywoodfilmer om afrikanska missionärer kanske tror på "den store, vite ledaren", log han, men så var det absolut inte där jag var.

– Jag skickades till Boianai för att lösa vissa problem, som uppstått genom en växande, antieuropeisk inställning. De ville faktiskt inte alls ha någon med europeiskt ursprung där, och de ville ha mig minst av alla, eftersom jag var främling i området. De skulle förr ha accepterat mig, om jag hade varit där tidigare och återvänt senare för att hjälpa dem, men de tyckte illa om att en främling kom. Vi mötte stora svårigheter.

– Flera nätter bombarderades mitt hus med stenar och vid ett annat tillfälle spred den antieuropeiska gruppen ut falska rykten om mina förehavanden. Detta var en månad före UFO-iakttagelserna. Man gjorde till och med en undersökning som visade att jag var oskyldig, och ryktesspridarna framstod i dålig dager.

– Människorna i Boianai var ganska välutbildade och senare fick några av dem faktiskt ledande ställningar i de omgivande byarna. Jag bör betona att deras utbildning var på engelska. Från och med tredje klass sker allt skolarbete på engelska. Dessa människor är mycket språkkunniga. Alla barn talar engelska förutom sitt modersmål. Så det finns ingen grund för Menzels beskyllning att de inte visste vad de skrev under.

– Sanningen är den att vi skildes åt efter iakttagelsen på fredagen,

och några av oss ritade oberoende av varandra teckningar av UFO-farkosterna. När vi träffades igen efteråt, blev jag imponerad av att teckningarna överensstämde på alla viktiga punkter. Formen fanns där i stora drag, benen fanns där, och de människoliknande figurerna fanns där. Det framgick tydligt att vi hade sett samma saker.

– Om vi hittat på något som inte var sant eller om jag hade inbillat mig att jag såg något som de andra inte såg, är jag säker på att jag skulle ha blivit avslöjad inom högst en vecka. Medlemmarna av den anti-europeiska gruppen försökte nämligen på alla sätt få en chans att avslöja "den store, vite ledaren".

Fader Gill hade aldrig hört talas om UFO-kritikern Philip J Klass och inte heller om Klass' försök att avfärda hans iakttagelse som ren lögn. Jag räckte därför Gill ett exemplar av Klass' bok *UFOs Explained* från 1974 och lät honom läsa kapitlet "UFOs Over New Guinea", som handlar om mötet i Boianai. Medan den vanligtvis tystlåtna Gill läste, mumlade han hela tiden:

– Detta är mycket underligt, eller: – Detta är högst märkvärdigt. Dessutom skrockade han då och då, för att ytterligare understryka sina kommentarer.

Till slut lade Gill boken ifrån sig och anmärkte stillsamt:

– Jag förstår verkligen inte, varför man skriver om detta utan att först fråga mig om det är sant eller inte.

Så här lyder Klass' berättelse:

Gills överordnade, kyrkoherde Norman E G Cruttwell, var mycket intresserad av flygande tefat, och han uppmanade sina missionärer att hålla utkik efter UFOs. Han förde noggranna anteckningar över hur många iakttagelser varje missionsstation inrapporterade. Gill blev som besatt av UFOs, sannolikt på grund av en barnslig önskan att tillfredsställa sin chef eller av rädsla för att förlora sitt arbete, och han inbillade sig eller hittade på det berömda mötet. Till följd av detta, skriver Klass (hans kursivering) "kom Gills rapport från missionsstationen i Boianai att anses vara den viktigaste" i raden av UFO-iakttagelser.

Medan Gill försökte vara sin överordnade (kyrkoherde Cruttwell) till lags, försökte Stephen Gill Moi – "vars namn", skriver Klass olycksbådande, "antyder hans nära vänskap med Gill" – vara sin överordnade (Fader Gill) till lags, genom att spela med i lurendrejeriet eller synvillan. Klass tycker det är

anmärkningsvärt att fastän 25 vittnensskrev under en redogörelse som intygade att de också sett rymdfarkosterna den 26 juni (ett faktum som Klass går förbi så fort som möjligt) "förklarar inte Cruttwell om de andra 13 inte kunde eller inte ville underteckna rapporten". (Klass' kursivering igen.)

Ytterligare "bevis" utgör den omständigheten att Gill, när UFO-farkosterna kom tillbaka påföljande kväll, gick in för att äta middag efter att bara ha betraktat föremålen ett par minuter. "Jag kunde helt enkelt inte tro mina ögon, när jag läste detta på en fotokopia av Cruttwells originalrapport", kommenterar en chockad och indignerad Klass. "Dr J Allen Hynek, som har betecknat fallet Gill som klassiskt, säger han att han är imponerad såväl av vittnesmålets antal och innehåll som av pastor Gills personlighet och uppträdande. Min bedömning är helt annorlunda, enligt det gamla ordspråket att 'gärningar talar ett tydligare språk än ord'. Jag hoppas bara att man är villig att stå ut med att middagen blir försenad för att man inte skall gå miste om en historisk händelse, om ödet ger en möjlighet att personligen ta emot utomjordiska gäster."

Klass skriver att han för åtskilliga år sedan mottog brev från en franciskanermunk som hade sett ett UFO. Munken hade emellertid dragit den slutsatsen att om sådana ting existerade, då "skulle Jesus ha berättat det för oss och Han talade bara om människor och änglar". På grundval av detta enda uttalande av en enda kyrkans man, låter Klass förstå att UFOs och kristendom är oförenliga och att Gills brist på intresse för denna fråga därför är misstänkt.

Gill säger att Klass har fel på så gott som varje punkt.

– Jag måste säga att Klass har hittat på något nytt, anmärkte Gill skevt. Jag har aldrig tidigare hört någon föreslå att jag skulle försöka imponera på Cruttwell. Och varför skulle jag det? Jag vet inte varifrån mr Klass får den idén att Cruttwell var min överordnade. Det var han inte. Han var kollega till mig, och vi innehade samma slags befattning. Dessutom hade jag inte ens sett honom på ett och ett halvt, kanske två år.

– UFOs kände jag bara till ytligt, fastän jag visste att min vän dr David Durie intresserade sig för dem. Han var på en missionsstation i Papua, och vi utväxlade enstaka brev, där jag gav uttryck för mina tvivel på att det rörde sig om utomjordi-



1



2



3



4

Fig. 1. Föremål som sågs av Stephen Gill Moi den 21 juni, 1959. Blå ljusstråle. Fyra "människor". Två (? dubbla) ben. Teckning: Stephen Gill Moi.

Fig. 2. Föremål som sågs av Stephen Gill Moi klockan 6.45 på eftermiddagen den 26 juni. Ljusstråle. Den 26 juni sågs endast tre gestalter. (Dagen efter, då Stephen inte var med, var det fyra stycken.) Fyra gluggar. Fyra (? dubbla) ben. Teckning: Stephen Gill Moi.

Fig. 3. Föremål som sågs av Ananias Rarata den 26 och 27 juni. Samma föremål och tid som Stephen Gill men åter iakttaget den 27. Teckning: Ananias Rarata.

Fig. 4. Föremål som sågs av Dulcie Freda Guyorobo den 26 och/eller 27 juni. Samma föremål och tid som de andra vittnena. Teckning: Dulcie Guyorobo.

Teckningarna gjordes den 25 januari, sju månader efter upplevelserna, i pastor Cruttwells närvaro och helt oberoende av varandra. Inga försök att påverka vittnena gjordes. Samtliga förklarade att vad de ritat, hade de sett med egna ögon.

Vittnesteckningar och text ur Sven Magnussons bok "Flygande tefat – vad säger vetenskapen?" (Zindermans).

ska besökare. Jag är inte ens säker på vem som sade till mig att rapporter skulle skickas till Cruttwell. Kanske var det Durie; jag är ganska säker på att det inte var Cruttwell själv. Jag vet absolut inget om den systematiska rapportering av UFOs från alla missionsstationer, som Klass talar om här.

– Det Klass skriver om Stephen Gill Moi är helt grundlöst. Jag hade bara känt honom omkring ett och ett halvt år, när vår iakttagelse skedde. När jag kom till Boianai, var Moi redan några och trettio år och han hade fått sitt namn redan som liten. Hur skulle han ha kunnat bli uppkallad efter mig? I själva verket döptes han efter framlidne Stephen Romney Gill – vi är inte släkt – som var en gammal missionspionjär och som var i denna trakt i omkringfyrtio år.

– Jag har ingen aning om varför tretton av papuanerna inte skrev under. Jag frågade dem aldrig. Kanske var de egentligen inte intresserade. Kanske såg de bara en del av "föreställningen". Kanske hade de inte sett vad vi såg. Jag vet

inte. Det är bara spekulationer. Det viktiga för mig är att 25 av dem verkligen skrev under. Om alla 38 hade skrivit under, hade dr Menzel säkert blivit nöjd, eftersom han då hade kunnat säga att jag var den store ledaren, som kunde få alla att göra som jag ville. Det var emellertid helt frivilligt att skriva under och några sade nej och dubbelt så många ja.

– Varför gick ni in och åt middag medan UFO-farkosterna fortfarande fanns kvar? frågar man mig ofta förvånat eller hänfullt.

– Då vi iakttagit farkosterna omkring fyra timmar på fredagskvällen, var vi inte alls så intresserade, när de återvände på lördag kväll, särskilt inte sedan vi misslyckats att förmå dem att landa. Ni måste också hålla i minnet att det inte fanns något spökliskt eller övernaturligt i allt detta. Föremålen såg lika naturliga ut som om det hade rört sig om bilar tillverkade på jorden.

– Jag insåg naturligtvis att somliga människor kunde tro att det rörde sig om flygande tefat, men

jag tog farkosterna för svävare som man byggt i USA eller till och med i Australien. Varelserna inuti såg fullständigt mänskliga ut. Om vi lyckades få dem att landa, trodde jag faktiskt att vi skulle upptäcka att piloterna var vanliga människor i militäruniformer och att vi skulle äta middag med dem. Det var först när jag tänkte tillbaka på hela händelsen som den verkade så fantastisk.

– Detta var andra kvällen och det fanns inget skäl att tro att föremålen inte skulle visa sig en tredje, fjärde eller femte gång, och man kan ju heller inte stå och sträcka på halsen hur länge som helst. Första kvällen var det absolut en fascinerande nyhet, men sedan blev det liksom alldagligare. Ungefär på samma sätt var det när televisionen först kom till Melbourne. Folk tittade på TV så att ögonen blev fyrkantiga, men så småningom blev man tvungen att återgå till sitt vanliga liv.

Jag frågade Gill om han inte tyckte att strålgansen runt besättningsmännen var besynnerlig för att komma från människor.

– Först senare när jag skrev till David Durie och blev tvungen att begrunda alla dessa ting, sa han. Farkosten omgavs av ljus och förmodligen måste jag ha trott att detta sken var en återspeglning av ljuset i farkostens inre. Jag är faktiskt inte säker på vad jag trodde. Hela tiden tänkte jag att det var ett slags svävare tillverkad av människor. Först efteråt, då jag slogs av det fantastiska i iakttagelsen, föll det mig in att det kunde vara fråga om besök från yttre rymden.

Gill ser inte något teologiskt otillfredsställande i sin upplevelse.

– UFOs är ovidkommande för min religiösa tro, omtalade han för mig. De har ingen betydelse för frågan om Gud existerar eller inte, lika lite som Concorde-planet har det. Om det finns en Gud, finns det inget tvingande skäl att tro att homo sapiens skulle vara den enda intelligenta arten som Han skapat.

Senare samma kväll talade jag med dr Hynek om hans egen undersökning av Boianai-fallet.

– 1973 var jag i Australien och på Nya Guinea, sa han, och jag tyckte det skulle vara en god idé att försöka leta upp några av de infödda vittnena. Jag visste givetvis inte om det var möjligt, då Fader Gill hade lämnat ön i september 1959 och inte på lång tid haft någon kontakt med människorna där. Inte desto mindre verkade det värt ett försök.

– Fader Cruttwell och jag sam-

manträffade i Port Moresby och därifrån flög vi med ett litet missionsplan till Auwalu. Vi fortsatte till Rabaraba, som passande nog betyder "långt, långt bort". Därifrån tog vi sedan en liten motorbåt uppför kusten till Boianai.

– Vi lyckades inte bara leta upp vittnena utan fick även tillfälle till samtal med dem. De var alla lite misstänksamma mot oss; när allt kom omkring hade fjorton år förflutit och plötsligt kom en amerikansk forskare och ställde frågor. Kanske undrade de om de egentligen borde ha sett rymdfarkosten – kanske var de i knipa på något sätt nu. Det tog alltså ganska lång tid att få dem att tala öppet.

– Intressant nog hittade jag sex vittnen. Ett av dem var Annie Laurie Borewa, papuansk hjälpläkare, som var den som först larmade Fader Gill om UFO-farkosterna på lördagskvällen. Annie Laurie Borewa och de andra jag talade med var alla överens om varifrån föremålen kommit och även på vilket sätt de närmade sig. Naturligtvis var de osäkra på vissa punkter på grund av det stora tidsavståndet,

men jag kunde inte upptäcka några viktigare motsägelser.

– Jag fick den uppfattningen att oavsett vad dessa människor varit med om, så måste det ha gjort ett mycket djupt intryck på dem, eftersom de hade så tydliga minnen. Det fanns ingen som helst tveksamhet hos dem, om det hade hänt eller inte – det hände verkligen. De var helt säkra på den punkten.

Det verkar nästan säkert – åtminstone så säkert som någonting kan vara som enbart vilar på mänskliga vittnesmål – att ett UFO med sin besättning visade sig över byn Boianai i Papua, Nya Guinea i slutet av juni 1959. Men vad de gjorde där förblir, liksom UFO-fenomenet självt, en fråga som väntar på sitt svar.

(Översättning: Lars Flodin.)

Anm. Artikeln är översatt från februarinumret 1978 av tidskriften Fate, 500 Hyacinth Place, Highland Park, Ill. 60035, USA. Författaren, Jerome Clark, är en känd seriös UFO-skribent. Han ingår även i redaktionen för Fate.

ningarna Nexus, Religion & Livsfrågor och Medium för Psykobiophysik samt bokhandeln Vattumannen – men framför allt av Zindermans förlag. Bokförläggare Sune Stigsjö har generöst stött Sökaren genom att vi i flera år fått skicka ut reklamkortet med lämpliga Zindermans-böcker – under 1978 har bl a 9.500 kort spritts ut som inlägg i böcker av John Björkhem, Örjan Björkhem, Bert Yoga Jonson, Jan Fridegård och Per Ragnar – till ringa kostnad för oss själva. På det sättet har kännedom om Sökaren kunnat spridas till människor som blivit intresserade av den. – Köp böcker från Zindermans förlag!

given punkt i bilden. Genom att sedan analysera sambandet mellan dessa punkter kan datorn lyfta fram detaljer som annars vore omöjliga att upptäcka.

Fotografierna visar nu att älvor är tvådimensionella varelser, påminnande om kartong. De är hårt sminkade, med penseldrag synliga i ansiktena. Och en av dem, som står farligt balanserande på en kvist, tycks vara fastbunden i ett snöre (säkerhetslina?). (Fate, juni 1978.)

S R-n



Per Ragnar: Reflexioner

Några glimtar från det religiösa livet i Rom, sett med turistögon.

Italien har efter hårt motstånd från katolska kyrkan fått en lag om fri abort. Den bräcklige, nu avlidne, påven reser sej från sitt sjukläger och rösten är så hård som den åttiettåriga kroppen mäktar. Han lyser alla abortsökare, alla aborterande läkare i bann. Helvetet väntar dem.

Den lille prästen kommer ut ur kyrkan, går gatan framåt. En blond svensk flicka är på väg åt hans håll. Prästens nedböjda huvud lyfts alltefter som de närmar sig varandra. När de är i jämn-

höjd öppnas hans ögon helt och sveper över flickans kropp. Så har de passerat varandra. Prästen hejdar sej. Han går tillbaka. Han har gått förbi den byggnad han skulle till. Hans ögon förledde honom...

"Iaktta vördnad inför den helighet som vilar i detta kyrkorum." Ungefär så manar en skylt utanför en kyrka turisterna. Två tyska flickor är klädda i blusar och shorts. Andäktigt viskar de till varandra medan de betraktar kyrkomålningarna och helgonbilderna. En präst får syn på dem och börjar gestikulera. Hans viftningar kompletteras snart av utrop. Högljutt driver han flickorna ur templet. Bara kvinnoben är en uppenbar fara för heligheten.

Det finns en större spricka i ett berg i Gaeta, en stad tiotalet mil från Rom. Den uppstod den natt Kristus korsfästes, så säger legenden. Framför mej står ett gäng gestikulerande italienare. En är klädd i kortbyxor, en i linne med bara axlar. Utanför grindarna står mitt kvinnliga sällskap. Hon släpptes inte in. Hon var klädd i shorts och bomulls-tröja.

Denna veckas ledare i La Repubblica handlar om den växande "ottron" – även bland Italiens intellektuella. Rom, den konservativa religionens bastion här på jorden, skakas i sina grundvalar, skriver man. – Spiritualismen driver sitt dunkla spel i tusentals gathörn och metropoler. Gudinnan Isis får nya anhängare, Hare Krishna sprider sina avgudar i

gränderna och orientaliska religioner blomstrar och lockar med egendomliga dofter. Ledarskribenten är skakad av alla tecken på påvedömetts fall.

När Vatikanens murar ramlat och de andliga stråken rensats från gräs, hoppas jag röster av detta slag skall ljuda med allt klarare stämmor:

"Driften att sträva efter framsteg på alla områden och i varje avseende uppstår hos människan på grund av en optimistisk världsåskådning, som bejakar världen och livet som något i sig värdefullt och därför medför ett inre tvång att, såvitt det på oss ankommer, föra upp tillvaron på sitt högsta plan. Sålunda födes en vilja, ett hopp och ett handlande, som är inriktade på förbättring av de enskildas och samhällets, folkens och mänsklighetens förhållande. Detta leder till andens herravärde över naturkrafterna, till fullkommandet av människornas samhällseliga relationer religiöst, socialt, ekonomiskt och praktiskt och till de enskildas och gemenskapens andliga fullkomning." (Albert Schweitzer)

"Vetenskap utan religion är blind och religion utan vetenskap är inskränkt." (Albert Einstein)

"Att vidga sina kunskaper successivt och göra dem alltmer osjälviska till dess bit för bit jagets väggar skjuts tillbaka och ditt liv alltmer går upp i mänsklighetens universella liv, det är livskonst." (Bertrand Russell)

Ät honung!

Dr Paavo Airola rekommenderar oss att äta 1 till 2 teskedar honung om dagen. Han säger – i tidningen New Realities, nr 6, 1978 – att honung bl a fördröjer åldrandet. Honung har inga skadliga verkningar: den är en ren naturprodukt, till skillnad från det raffinerade, vita sockret. Honung innehåller naturligt fruktsocker, vilket är en form av socker som kroppen mår väl av – det finns i all frukt som vi äter. Men honungen skall vara obehandlad och inte upphettad: upphettning förstör vitaminer och enzymer.

Honung har använts som en naturlig del av människans föda i all

historisk tid. I Bibeln nämns den som en särskilt välsignad mat. De olympiska tävlingarnas atleter åt honung för att få ökad energi och vitalitet. Pythagoras, den store grekiske filosofen som levde 600 f Kr, rekommenderade honung för hälsa och långt liv, och Hippokrates, "medicinens fader", förordade honung både som föda och som medicin. Allt enligt dr Airola.

Vad händer efter döden?

En hjärtspecialist från Chattanooga, Tennessee, USA, har nyligen

avslutat en undersökning av över 100 patienter, som återförts till livet, sedan de varit kliniskt döda. "Goda nyheter", sa han, "är att några av dem hade sublimes upplevelser av ett lycksaligt möte med en ljusvarelse." Men dåliga nyheter är att för mer än hälften av patienterna var det "en fullständigt förfärande tid", i det de vandrade genom skumma hålor och såg ondskefulla figurer som svängde högafflar vid sidan av en rykande savelstj, omgiven av jämrande varelser.

Doktorn tror nu bestämt att helvetet existerar. "Motvilligt", sa han, "har jag dragit slutsatsen att det kanske inte är riskfritt att dö."

(Källa: Parapsychology Review, juli-augusti, 1978.)

Tummen ner för National Enquirer

Den amerikanska sensations- och skräptidningen National Enquirer ägnar bland annat mystiskt stor och oseriös uppmärksamhet åt UFO-problemet. Den svenska tidskriften UFO-information älskar att ösa ur källan National Enquirer. Men det är en tidning med mycket dåligt anseende. Ett omdöme om den från Columbia Journalism Review, sedan National News Council gjort en granskning av anklagelser för sakriktighet i Enquirers UFO-rapportering: "Att försöka upprätta normer gällande korrekt rapportering för Enquirer är som ett ge anvisningar om klädedräkt åt en nudistkoloni."

National News Council (Amerikanska nyhetsrådet) i New York är en grupp av journalister och framstående medborgare som ägnar sig åt att bedöma klagomål på amerikanska massmedia. Columbia Journalism Review karakteriserar Rådet som "en kvalificerad och ansvarskännande grupp vars uppfattningar om påstådda missdåd i nyhetsmedia förtjänar vid spridning".

Tidskriften the Skeptical Inquirer, som är officiellt organ för the Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal (Kommittén för vetenskaplig undersökning av påstådda paranormala fenomen) i USA berättar om några fall som Rådet behandlat.

En Enquirer-artikel hade rubriken "Walter Cronkite: Varför jag tror på UFOs". Cronkite förklarade efter publiceringen att han aldrig sagt något av det som tillskrevs honom i artikeln, vilken inte gav en korrekt bild av hans uppfattning om UFOs, och att han aldrig hade träffat författaren till artikeln. Cronkite skrev till ordföranden i National Enquirer, men fick aldrig något svar.

En annan artikel i Enquirer hade rubriken: "Jag tror att det finns liv i världsrymden - och jag skall begära att regeringen offentliggör vad den vet om UFOs." Det uttalandet tillskrevs senator Harrison Schmitt. Men senatorn förklarade att han säkerligen aldrig sagt det som tidningen lagt i hans mun och att han aldrig hade blivit intervjuad för artikeln.

Dekanus för journalistikskolan vid Drake University tillskrevs uttalanden om UFOs vilka han sedan

sade var oriktigt återgivna. Han vägrades få in en dementi.

Rådet ansåg att samtliga dessa klagomål på Enquirer var berättigade och betecknade det som ansvarslöst av tidningen att inte ta in begärda dementier.

Även flera andra personer säger sig ha blivit felaktigt återgivna i National Enquirer.

I Fallet Schmitt påstod reportern att samtalet tagits upp på band, men bandinspelningen gjordes aldrig tillgänglig för Rådet. Intervjun med Walter Cronkite sades av tidningen ha gjorts av en ansedd frilansjournalist, vilken stod fast vid att han återgett Cronkite riktigt.

Att National Enquirer inte är en pålitlig källa till kunskaper om UFO-fenomenet är uppenbart. Detta finner man också lätt, om

man själv läser tidningen. Så vi vill allvarligt be svenska UFO-tidningar med anspråk på att vara seriösa att sluta anlita National Enquirer som källa.



En teknik som utvecklats av läkare och psykologer för att övervinna spänningar, psykosomatiska och nervösa besvär, återställa normala kroppsfunktioner samt utveckla högre grad av medvetande och psykisk balans. Begär information från

BIOFEEDBACK-INSTITUTET (s-9)

Erik Dahlbergsgatan 20, 411 26 Göteborg
Östermalmsgatan 80, 114 50 Stockholm



Stockholms Universitet

Två kurser om Indien under vårterminen 1979:

BUDDHISMEN

en indisk världsreligion

HINDUISMEN

dess roll i det indiska samhället.

Båda kurserna är 5-poängskurser. Möjlighet till examination finns. Undervisning sker kvällstid. Alla som är behöriga att läsa vid universitet kan delta. För upplysningar och anmälan kontakta **Avdelningen för Indologi**, Stockholms universitet, 106 91 Stockholm. Tel. 08/15 01 60 ankn 1619 månd kl 17-18, tisd-fred kl 10-12.

OBS! Sista anmälningdag är den 1 november!

PERSONLIGA HOROSKOP

Karaktärshoroskop, partnerskapshoroskop och svar på direkta frågor göres och sändes mot postförskott. Inga förutsägelser göres men råd ges gärna om bästa tiden för att handla så att bästa resultat uppnås. Alla horoskop kostar minst 100:-, karaktärshoroskopen kan fås för 100:-, 150:- eller 200:- beroende på önskad utförlighet. Ange dag, månad, år för födelsen och om möjligt även klockslag och plats. Många nöjda kunder. Porto tillkommer.

KENTH SKOGLUND

BOX 2018, 824 02 HUDIKSVALL, TEL 0650/163 89

Rekommendera SÖKAREN!

Sunrise. Engelskspråkig tidskrift från Teosofiska Samfundet - Pasadena. 10 nr/år endast 25:- kr. Skriv gärna och begär gratis ex. från Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Sthlm.

Kontakt

Beläst, berest, okonventionellt religiös följeslagare sökes av 53-årig djurvän. Svar till "Helst götalänning", Sökaren f v b.

Den heliga Birgitta

En syntes av världsreligionerna, en uppgörelse med statskyrkan, en unik andlig hälsobok, som erbjuder vital-kost i stället för sötsaksreligion. End. 10 kr portofritt. Bill-uppl. 5. kr. Pg 32 42 50-0 eller i brev. **FÖRLAG PER GLANELL** 590 98 EDSBRUK

Polaritetsterapi för Kropp, Sjal och Ande

Akupressure, Chiropraktik, Osteopati. Behandlingar av Aurans fält för självhälsokännande.

Specialkonsultation: för healing

- a) efter hälsohoroskop
- b) eller för vegetariskt dietråd baserat på födelsehoroskopet, vilket ger särpräglad individuell design.
- c) Yogarörelser för balansering av livsenergin till hälsa och vitalitet.

Polarity-lärare Anders B-son Johansson

Hälsans Hus, Fjällgatan 23 A, Stockholm

Tel. 08-85 59 28, 40 30 07, 712 67 17

POLARITET-

Behandlingsenergi - naturens fina energier i människan.
Hälsans Hus, Fjällgatan 23 A, Stockholm
16 - 17 december

- 1) De 3 kropparna som bas för polaritet
- 2) Polaritetsprincipen som rörelse i psykofysisk energi i människan.
- 3) Polaritet är tredelade energier i människans tanke, känsla och kropp.
- 4) Herbalogi - ayurvediska principer
- 5) Hälsokrafter i auran och eterkroppen.

Polaritetsterapi-seminarier

Andlig läkekonst

Hälsans Hus, Fjällgatan 23 A, Stockholm
November. Lördag/söndag 09.30-16.30 4/11-5/11
Bindande föranmälan: 1 vecka.

- a) Mental balans - positivt tänkande. Hermetisk Filosofi.
- b) Visionen av hälsa
- c) Herbalogi
- d) Vitalitetsbalans, livsprocesserna, digestion, assimilation och elimination
- e) De fem livsträden och deras motsvarande element och kvaliteter
- f) Den planetära helaren. Allmänna behandlingar och Country Side Technique.

Polarity-lärare Anders B-son Johansson

Tel. 08-85 59 28, 40 30 07, 712 67 17

Profeten



Av Sven Rosén

En bok som kommer för sent

Den sovjetryske docenten i filosofi Vjatjeslav Zaitsev har utifrån Kristi uttalande "Mitt rike är icke av denna världen" dragit slutsatsen att Kristi rike är av en annan värld. Nå, där lär inga större meningsskillnader föreligga mellan de kristna och Zaitsev. Men när man kommer in på frågan om vad för värld Zaitsev avsåg, då bränner det till. Zaitsev menar att Jesus kom från en annan värld (= en annan planet) i Betlehems-stjärnan (= i ett raketkepp). Djärva spekulationer.

I sin nu till svenska översatta bok *Liv under fjärran solar?* (Berghs, 1977) avfärdar Water R Fuchs Zaitsev på följande sätt: "Med torftiga argument av det slaget borde man inte förklara Kristus som besökare från en extraterrestrisk civilisation och därtill tolka Betlehemsstjärnan som hans rymdfarkost." Fuchs avfärdar också von Dänikens tal om att judarnas förbundsark skulle ha varit en kombinerad sändare/mottagare för kommunikation med en rymdgud.

Det är inte alls nödvändigt, menar Fuchs, att tillgripa sådana argument som herrar Zaitsev, Däniken, Charroux och andra när det gäller frågan om utomjordiska intelligenta varelser. "Våra naturvetenskapliga kunskaper av i dag tillåter nämligen rätt förnuftiga spekulationer som är väl så upphetsande som de sagor" som dessa spekulativa författare berättar.

Jag vet inte när Fuchs skrev sin bok, men det finns faktiskt två bidrag i Däniken-genren som det är mycket svårt att komma förbi. Dels har vi NASA-ingenjören Josef F Blumrichs bok "Då öppnades himlen" (Berghs, 1974), dels har vi Robert Temples "The Sirius Mystery", som kom häromåret och finns i pocket, men som så vitt bekant inte är översatt till svenska ännu. Det intressanta med den första boken är att Blumrich var en av NASA:s experter på raketkonstruktionens område. Vi vet om von Däniken att han i sina böcker många gånger retat gallfeber på folk med sina okonventionella och icke sällan självsäkra uttalanden, som ofta varit lika slarvigt underbyggda som de varit utmanande och spännande. Det är därför ganska naturligt att Däniken mötts med arrogans och besserwisser-attityd från många håll. Bengt Anderberg skrev i Expressen (6 nov 1977) om "Dänikens eller Berlitz' tråkiga smörja", Blumrich hade inte heller mycket till övers för innehållet i dessa författares verk, men till skillnad från Anderberg uppfattade han de spekulativa författarnas böcker som trevlig avkoppling. Han gav sig på Dänikens bok "Olösta gåtor ur mänsklighetens förflutna" (Berghs, 1969) och skrev sedan följande tankvärda ord, som inte nog kan upprepas: "Jag inledde denna läsning med den överlägsna inställningen hos en person som redan från början vet att de slutsatser författaren drar helt enkelt

inte kan vara riktiga. Och i denna sin bok citerar Däniken bland annat också Hesekiel, vars oklara tekniska uppgifter han uppfattar som en beskrivning av ett rymdskepp. Men därmed ger han sig in på ett gebit där jag tryggt kan betrakta mig som fackman, eftersom jag under större delen av mitt yrkesverksamma liv har varit sysselsatt med konstruktioner och beräkningar av flygplan och raket.

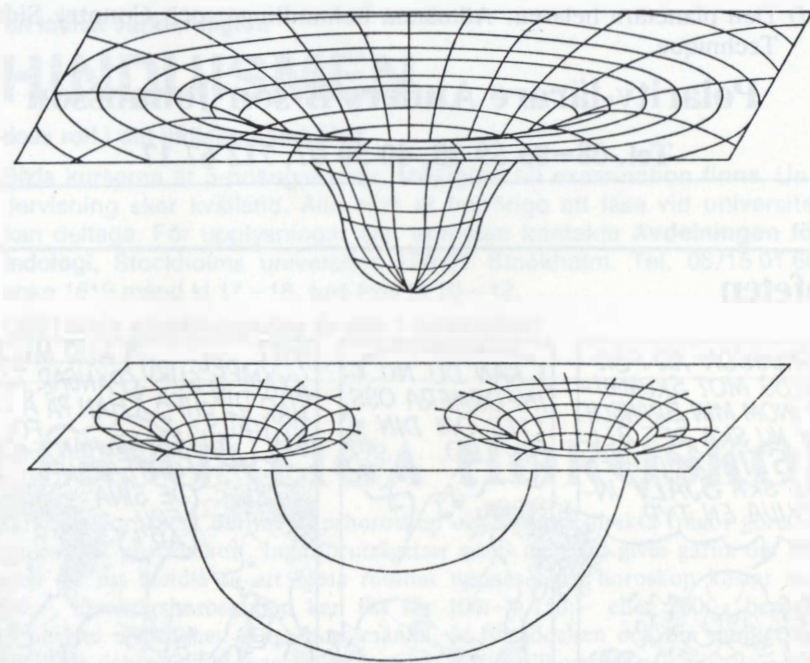
Blumrich beslöt sig för att krossa Däniken. Resultatet blev i stället boken om "profeten Hesekiels rymdskepp i den moderna teknikens belysning", som i Sverige i stort sett förbigåtts med tystnad. Författaren kan inte avfärdas på samma sätt som Däniken. Man kan nämligen inte fränkänna Blumrich sakkunskap på raketkonstruktionens område, och hans tolkning av Bibeln i moderna tekniska termer resulterade i en blåkopie på ett rymdskepp och ett patent inom området. Det intressanta i detta sammanhang är dock att boken aldrig skulle ha skrivits om Blumrich inte hade läst Däniken. Tack vare att Däniken var kontroversiell och utmanande blev han impulsgivare. Anderbergs och Fuchs' kommentarer leder inte till någon framflyttning av positioner. Blumrichs rörliga inställning, som gjorde att han kunde ändra attityd, innebar att en helt ny dimension lades till föreställningen om utomjordiska besökare i Bibeln.

Inte heller Temples bok torde ha till-

kommit om inte det funnits en bakgrund av spekulativ litteratur, som blomstrade redan 1965, då han började sina undersökningar. Temples tes är att besökare från en planet som kretsar kring en stjärna i Sirius landat på jorden för flera tusen år sedan. Boken finner till och med nåd inför den arrogante Anderbergs ögon.

Fuchs har inte kunnat ta hänsyn till dessa två böcker, beroende på att hans bok skrevs på tyska innan de kommit ut. Det som till sist gör att Fuchs' bok, trots intressant innehåll i långa avsnitt, verkar än mer hopplöst föråldrad är emellertid när han på sidan 147 påstår att det inte finns "den minsta anledning att tro att något sådant som 'hyperrymd' existerar". Det är ju just hyperrymden, eller superrymden (som redan Einstein & co förutsåg) som har varit ett av de stora debattämnen bland astrofysiker under hela 1970-talet. Vad man debatterat alltsedan 1971 är just förekomsten av en superrymd med upp och nedvända tids- och rumsbegrepp. Denna superrymd tycks slingra sig genom världsalternativet i form av ett krökt rum (en så kallad Einstein-Rosen-brygga) mellan å ena sidan en inkörsport (svarta hål) och å andra sidan en avloppsport (vita hål). Det är den nya världsbilden som håller på att växa fram.

Boken kunde ändå ha varit bra att ha till hands om den åtminstone haft ett ordentligt index. Då boken innehåller



I sin bok "Liv under fjärran solar?" förnekar Fuchs förekomsten av en hyperrymd. Dessa båda teckningar, hämtade ur John Gribbins bok "White Holes. The Beginning and the End of Space" (Vita hål. Början och slutet på rymden) visar principerna för den nya världsbild som håller på att växa fram i en rik, främst engelskspråkig litteraturflora. Den övre bilden visar en tvådimensionell motsvarighet till ett hål i rymden medan den undre bilden visar hur man tänker sig principen för hur ett svart hål och ett vitt hål förenas av en Einstein-Rosen brygga av krökt rymd, den så kallade hyperrymden, eller superrymden, i vilken tiden antar rummets egenskaper och rummet antar tidens.

en mängd fakta skulle den fylla sin plats i referenshyllan. Men eftersom Berghs inte kostat på sig besväret att ge boken ett index, så är den också hopplös som uppslagsbok i referenshyllan. Tyvärr.

Jag anser nog att Fuchs' bok kommit ut för sent. Hade den kommit i början av 70-talet, hade det varit OK. Nu är den föråldrad.

Bertil Falk

Psykisk fanatism

Det är inte bara penningvärdet som är utsatt för inflation. Även språket är utsatt för samma svaghetstecken och fortsätter denna språkliga vandalisering kan man frukta, att folk som formellt talar samma språk kommer att få allt svårare att kunna förstå varann och inom en snar framtid sannolikt kommer att stå inför en ny babylons förbistring.

När man läser Paul Arnolds bok "Bland Japans vise män" (Berghs) börjar man ganska snart fundera över vad förf. menar med *vishet* och när man har avslutat läsningen, så är man definitivt övertygad om, att han inte vet ett skvatt om vad som menas med det. Boken är helt enkelt en falsk varubeteckning. Förf. reser omkring i Japan tillsammans med sin japanska fru och gästär åtskilliga zen-buddistiska kändisar och klosterskolor för olika system för utveckling av personer som på heltid uteslutande ägnar sig åt sin personliga utveckling och strävan efter ockulta färdigheter, som exempel att kunna mumifiera sig själv, vad det nu skall vara bra för!

"De delade sin dag mellan bön, mizugori eller bestänkning med vatten och tre vandringar till klippan i Yudo-no-Sann under det att de oavbrutet läste sina formler. Samtidigt förberedde de sig för mumifieringen genom en diet som påminner om itakoernas, bara mycket strängare. De avstod för alltid från kött och fisk. Under en första period på tre år och tre månader fick de inte äta av de fem sädesslagen ris, korn, vete, soja och röda ärtor. Under den andra perioden som varade lika länge fick de inte äta av de tio sädesslagen och inga odlade grönsaker och livnärde sig blott på vilda frukter och nötter. Till slut åt de ingenting annat än trädens bark, det kallades *kigui*. Denna diet berövade så småningom kroppen allt fett och drog ihop inälvorna. Kroppen torkade ut levande och påbörjade sin mumifiering.

Den dag då asketen kände att timmen var kommen började han gräva en grop, lika djup som han själv var lång och där satt han flera dagar under bön, försedd med sitt radband, sin lilla klocka och hammaren med vilken han slog på den. Han bad slutligen sin lärjunge att täcka över gropen med grenar eller med jord vari man stack en ihålig bambupinne så

att han fick luft. Och så bad han lärjungen begrava honom efter tre år. Därefter satt han helt orörlig, utan mat och dryck, och bad och mediterade och då och då slog han på den lilla klockan för att tala om för sin lärjunge att han fortfarande var vid liv. Detta kunde hålla på i flera månader."

Förf. berättar om åtskilliga exempel på personer som frivilligt mumifierat sig alltifrån 1300-talet till våra dagar. Han besöker också en sådan mumierelik i en krypta och säger därom:

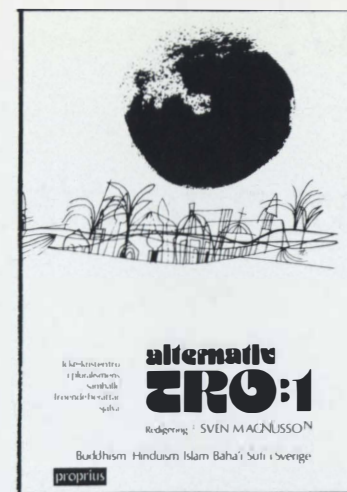
"Det var det mest gripande jag någonsin sett. Detta gråsvarta ansikte, de öppna ögonen med de glanslösa pupillerna som ändå verkade fulla av liv och tycktes se långt förbi mig, tvärsigenom mig, mot det oändliga. - Aldrig hade en mänsklig blick tyckts mig så effektiv, skarp och genomträngande som denna döda blick utan fruktan, utan önskningsar, öppen mot en visshet."

I andra klosterskolor ägnar man sig åt sublimering av drifter och passioner och ännu en gång får förf. på sitt oförlikneliga klarläggande sätt berätta.

"Till och med den sexuella lidelsen kan på så sätt sublimeras och det är en av de mest typiska aspekterna som närmar shingon till den tibetanska tantrismen, utvecklade, säger man felaktigt, under inflytande av den hinduiska shaktismen - vilken representerar den absoluta enheten genom gudens sexuella förening med sin shakti, vars kraft symboliseras av en gudinna *parèdre*. Därför motsätter sig också shingon-tantrismen och den tibetanska tantrismen - som man har kallat blandad (på japanska *zomitsu*) eller 'den vänstra vägen' (*sado* på japanska) den rena tantrismen (på japanska *jumitsu*) eller 'den raka vägen' (*udo* på japanska) som undervisas av *tenndai-esoterismen*."

Tyvärr har det blivit många och långa citat, men det har synts rec värdefullt att förf. fått presentera sig själv så mycket som möjligt. Det var länge sedan jag läste en bok som kvarlämnade så många frågetecken som denna. Som visdomskälla är den infekterad av psykiska absurditeter och som reseskildring förvirrande detaljrik utan klara tankar. Möjligen en bok för blivande fakirer?

Olle Wedholm



Två böcker

alternativ TRO

med artiklar ur SÖKAREN
har utkommit på

proprius

Bok 1 berättar om buddhism och hinduism, samt något om islam, baha'i och sufi.

Bok 2 behandlar bl a mystik, meditation, okultism, esoterik samt ovanliga former av kristen tro.

"Böckerna bör läsas också av oss som är aktiva i Svenska kyrkan. De hjälper oss att ta de nyreligiösa rörelserna på allvar."

Sten Rodhe i Lundastiftet

". . . denna antologi, som självfallet borde finnas i varje bibliotek och varje skola."

Tomas Löfström i SDS

ALTERNATIV TRO: 1 55:-

ALTERNATIV TRO: 2 55:-

inkl. moms

Finns i bokhandeln

Även hos förlaget PROPRIUS, Vär-
tävågen 35, n.b., 115 29 Stockholm.
Tel. 08/21 33 57

SM:

Dyr primalterapi

Sökarens red har sett delar av en programserie i TV om Arthur Janovs primalterapi för människor med svåra neuroser. En svensk skådespelerskas behandling följdes. Hon var mycket ledsen. Nå, det var nu egentligen inte att undra på – terapin kostade henne 50 000 kronor: 26 000 för ett års (!) behandling samt kostnader för uppehållet i Los Angeles. Pengarna hade hon lånat.

Men hennes psyke förändrades inte mycket av terapin – hon var i stort sett samma person efter som före.

Nog är det bedrövt att människor som befinner sig i ett besvärligt psykiskt tillstånd, "mår dåligt" själsligt, kanske är desperata, skall lockas av en förmögenhet för en terapi som kanske inte hjälper dem alls.

Man kan lätt föreställa sig att psykiskt svaga människor med ett stort behov av att bli hjälpta, och en stor övergivenhetskänsla, kan frestas att anlita en sådan terapi som

Janovs – och frestas att stanna hos terapeuterna alltför länge – med stor ekonomisk förlust eller en för lång tid förstörd ekonomi som följd.

Om janovisterna skulle etablera sig i Sverige med samma "amerikanska" priser och långa behandlingstider, bör verksamheten förbjudas.

*

Man kan självklart inte bestrida rätten för terapeuter, yoga- och meditationslärare, andliga lärare (och astrologer, grafologer, spåmän och spåkvinnor) etc att leva på sitt arbete – även om sådan verksamhet ibland också utförs oavlönat, ideellt vid sidan om ett förvärvsarbete – men om priserna blir anmärkningsvärt höga finns anledning för i första hand massmedia att hålla vakande ögon på dessa verksamheter.

Och även om kostnaderna oftast inte kan anses oskäligen, kan det ändå vara rimligt med kritisk observation av kurser o a inom "våra"



områden. Så Sökaren tar gärna emot berättelser från personer som deltagit i kurser av olika slag. Kanske kan några redogörelser publiceras i form av artiklar, intervjuer eller insändare, eller också utgöra utgångspunkt för någon artikel.

Säkerligen kan många få ut en hel del av kurser inom självförverkligandets och andlighetens område. De kan må bra av det och även många gånger ha roligt också. Men jag anar att väldigt många blir besvikna.

Det finns emellertid kunskapsvägar som är billiga eller inte kostar något alls: att låna böcker exempelvis är gratis från de offentliga biblioteken, och även många föreningar och samfund torde låna ut böcker utan kostnad. Tidningar och tidskrifter kan läsas på bibliotek. Men att prenumera är inte dyrt. Den andliga födan man får genom den här tidskriften – omkring 340 sidor om året – kostar inte mycket i jämförelse med den lekamliga födan.

SÖKAREN

Nr 9 1978 Årgång 15
Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3
Postgiro: 70 60 47 -8
Bankgiro: 372 -8128
Telefon: 08/69 60 27
Red o ansv utg: Sven Magnusson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Smålandspostens Boktr. AB, Växjö 1978
ISSN 0038-0504

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 60: - (1979: 64: -)
Halvår 32: - (1979: 34: -)
Annonspriser (moms tillkommer):
Helsida 650: -, halvsida 400: -, småannonser 15: - per spalt-cm men minst 45: -.

INNEHÅLL:

Blir TM-meditatörer "hinduiserade"? 2

Maria Lassmo:

Dikter 5

Gerry Nilsson:

Sathya Sai Baba 6

Synkronicitet 9

Sven Rosén:

"Historisk samtidighet" 10

The Skeptical Inquirer 14

Per Sâthe:

Är det paranormala paranormalt? 18

Alf Ahlberg:

Är Gud allsmäktig? 20

Rolf Ejvegård:

Hesiodos, den första filosofen 23

Jerome Clark:

Närkontakt: Historiens bästa fall 26

Per Ragnar:

Reflexioner 31